КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ШОАТТА, 24 май, 1969 шу. № 62 (4088). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза К[redacted] парте Нохч-ГӀалгӀай обкома, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарчу Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА ДЕНЗ АРАДУЬЛ

ПЕРМСКИ кехат доца комбинатан дуттуш боллаш кароврзош е Б-21 яха кехат ду машина. «Ижтитбуммаш» цӀе йолчу удмуртски заводо, шера 50 эзар тонн пенашта дуттен хӀоьттина тӀеьхьаьрчачу кехат, арахецаргдолаш, цу элтара къеста хьаьн машина я иза.

Сурта тӀе: Б-21 цӀе йолчу машина тӀера хьадоргӀаш до хӀоьттина тӀеьхьарчалу кехат, ахтте ве кехат доьгӀадеш волу Анатолий Кожевский.

Е. Зарушин сурт. ТАСС фотохроника.

КХАШКАРЧА КОММУНИСТИЙ ДЕКХАРАШ

Хьинар айдаеннӣ къахьегаш бу укх дешашк республика юрта бахама къахьегамхой. В. И. Ленин вина 100 шо кхочуш долчу сийна тӀе и социалистически декхараш кхочушдаре шайн берриге а ницкъ тӀебахийтина цар. Пятилетка хӀетталгӀа шера юртбахамин продукташ ярахь план кхочушъяра гӀулакх дукхахйолчу даькъе бӀаьстан балхаш хаьнахьек дина чакхдахарх тӀиша да. Из кхета а деш республике дукхахйолчу бахамийн партийни организацеша кхин леладеран оьрцагӀбалхаб хӀара деах, сахьтах бизза пайда эцара.

Республика бахамашка кертера даькъе йистедаьккхина бӀаьстан юкъе юь культураш: горох, кен, хьажкӀа, гидуарганш, шекара свекла дӀаера балхаш. ХӀара ма кхаш доахйш, гураха дӀадийнача ялате хий дехкаш, кхидолу гӀулакхаш деш бе бахамийн къахьегамхоша. Из болх дика лел юкъхьанцарча партийни организацешта наха юкъе беш бола политически болх лерттӀа вӀаштӀехьбаьккхача моттигашка.

Царех я, масала, еррига Грозненски районе цӀин хеза бола Ленина цӀергӀча колхоза коллектив. Хаалахьее дика вӀаштӀехьдаьккхи дӀадоладир бӀаьстан кхашкара балхаш колхозхоша. ХӀара участке коммунистий влиян хургйолаш везтъьек атт коммунистах латта партийни актив бригадашка, евеньяшка дӀайхийтъир парткомо. Партийни поручени кхочуш цхьа коммунист вац укхаза. Шира участкашка парте бацарашта хьоьхкем а телаш, дика къахьегаш хьеболргӀа коммунисташ. Цудухьа районе массанел хьалхагӀа юртбахама культураш дӀа а йийна шейн кхашка хий деххаш, кхы гӀулакх деш бе уж. ХӀинале 850 гектара тӀа хий дилла баьккхаб укхаза, мацхаш даьхка бохлаш латт. Бахаме отраслашка хьежжа ялх партийни группа вӀашакӀьоллаб. ХӀара партийни группа юкъебоагӀача коммунисташ шоай нормаш дешна тӀехкхочушгӀаьо, коллектива юкъе дика организаторски политически болх бу бӀаьстан балхаш сихха дикха чакхдахара иа оршагӀбаьккхаш. Дика лелаю парткомо пропаганда агитаци, къахьегамхой бетовш хьалаш вӀаштӀехь даира гӀулакха терко ю.

Иштта дика вӀаштӀехьбаьккхаб шийн болх Наьсаран района Октябре 40 шу кхача колхоза парткомо а, укхаза кхашкара белхаш дӀадоладалалехьа бейталдир хӀара коммуниста дергдар, бехктокхаммерча балха участкашка балха опыт йола, къахьегамхоща юкъе организаторски политически болх бе ховргдола коммунисташ хьожабир. Цудухьа районе массанел хьалха 4960 гектар тӀа ялт дӀадийна е баьнна хӀана гураха дийначе ялате а кхача культураш а гӀулакх деш, доакъара даьрхӀа хьажкӀаш юаш ба укхаза. Совхозе парткома инициативах дика вӀаштӀехьдаьккхаб совхозе материальни моральни поощрени яра гӀулакх. Къаьстта дика къахьегача болхлоша акхан премеш, совгӀаташ тел. Цехоан парторганизацей балха опыт Ӏомаю укхаза, соьхха ялат вӀадуьча чана дийна гӀалаташ теркал а деш вӀаштӀехьбоах кхашкарча балхашта партийни кулгалдара болх.

Хала хете а партийни организацеша балха лелоро сил шоай тоьлех бизза пайда па эцаш моттигаш а нийслу вай республике. Масала, МалгӀабика района «Ингушский» совхоза партийни организацие кӀезига йоакхо вай совхозе бӀаьстан балхаш лерттӀа вӀаштӀехьдаьхьа дӀадоладаре, цу гӀулакха хаьнахьа оарцагӀбаьхабац коммунисташ, комсомольцаш, ер ла латт совхозе къахьегамхошта юкъера организаторски политически болх. ЛерттӀа терко яц

хьаьнехь тӀера ставаш лерттӀа кийчъяра, къахьегамхой сальцӀам вӀаштӀехьбахьхаре, зеттарe бахкохамерча участкашка декал доланаргӀа бола коммунисташ дӀакийсбера гӀулакха. Уж деррига кхочушбоацараш хилар бахьан долаш хӀана а ялат дӀадера балхаш йистедаланза да укхаза. Кхы дикагӀа лелаш бӀаьстан балхаш Шаьлла района «Джалка» яхача совхозе, республикад цхьалолча кхыгӀа бахамашка.

Советски лах В. И. Ленин вина 100 шу дизара къахьегама совгӀаташца накъа болхача хана ламегаргдоаца гӀулакх да из.

Кхашкарча болхлоша, механизатораша юкъера организаторски политически болх эргбаьккха товбар юртарча коммунистий эттара лоархӀамегӀа лола декхар да, хӀара гектара тӀа кхедеча ялата хьувкъам лакхбара лоаттабеча кьовсамера юкъхьанцарча партийни организацей, къаьстта бригадий, отделеней ярий лоархӀам лакхбе беза.

ЛоархӀаме да еррига бехктокхамерча участкашка балхаш деш шоай къахьегамца ваха хьоьхкем а телаш бола коммунисташ хилар. ХӀара отделение, бригаде, кхыча участие хила еза план а тӀакйица декхараш а кхочушдаре коллективе социалистически ялх ярждергӀа Ӏалаш дергдолаш партийни организацеш, группаш.

Шерра пропаганда е еза партийни организацеша хьалха даттача опыта, берриге кхаш лелалерашее механизаторашин дулех пайда а эцаргболаш.

ДӀаюьче культурай хьувкъам лакхбара чӀоагӀа лоархӀаме да колхозхойн совхозий болхлойн къахьегама базак тӀабохийтаргболе моральни материальни принципаш юкъейоалайир а кизах кийсе пайда эйо а. Коммунистий декхар да производстве а къахьегам вӀаштӀехьбаккхара а прогрессиви формаш юкъейоалаяр.

Коммунист - парте сий лаьцна шу дукхъе цу моллегӀе участке болх беш хьоькхаме къахьегаш, кхочампоацараша тӀегӀертта къовсам лоаттабеш, коллектив хьалхашка латта декхараш кхочушдара оарцагӀоахаш хила веза из. Юрташкарча коммунистий кертераве декхарех цӀ да кхашкара балхаш тӀехдина чакхдахар. ХӀара колхоза, хӀара совхоза партийни организацей декхаргйиза а Дьахенна денна дош кхочушдаре къахьегамхой оарцагӀбаха, коллективе шерра социалистически ялх йоаржие. Даим къовсам лоаттабе беза лаьтта лелаяра культура лакхъяра. Iилманна карагӀдаьнна кердалоаш производстваяа юкъехкхьяра, хий дехкаче лаьттаех лерттӀа пайда эцара.

ХӀана бӀаьстан балхаш къаьстта сихленнача хан боккхача лоархӀаме да агротехнически комплекс йизза кхочушъяра гӀулакх вӀаштӀехьдаккхар, совхоза, колхоза хӀара бригада, звено коллективашта юкъе къаьстта лелаяра культура лакха йоаа коллектива ах цӀи ньаккхара социалистически ялх йоаржаяр.

Иштта теркам тӀабахийта беза кхашка балхаш дерий къахьегамхошта дахха хилийтаре, садоӀами хьалаш лерттӀа вӀаштӀехьдахара. Кхашка балхаш деашта чуӀе моттигашка, дика хийс болаш ийчбаькача, балхара къамча культурно ралеӀара иза хьекхаш хилийта деза. Дешна хозаш хила деза агитатора, политинформатора хоа, агитбригадай концерташ. Ер шу Владимир Ильича 100 шу дизара бохамаш шоай къахьегама итогашца накъадоагӀаргдолаш шу да. Цудухьа берриге киз, гоьзал тӀахийта еза партийни организацеша цу лепина дикача къахьегама толамца накъабахар кхаш лелалерш оарцагӀбахара.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Тхьа шу совгӀа хе а «Красный молот» заводе Дашков Иван Степанович болх бу. Массаза а шийн похкъостанта хьокхам толаш хьаворгӀа из. ХӀара бетта задани 170 процент кхочашъеш ва коммунистически къахьегама ударник.

В. И. Ленин вина 100 шу дизара сийна доккхий социалистически декхараш тӀа а вийна тӀехдина къахьегаш хьаворгӀа из хӀана.

СУРТА ТӀА: лхалгӀа разряда котельщик И. С. Дашков.

ТЕХНОЛОГИЙ ТОЛАМАШ

Ленински къахьегама вахте эттача Грозненски мехкдаьтта чакхдоалача дукхача установкай коллективаша доь гӀоздоаха къахьегама толамаш доах. Церна юкъе хьалха даттачарех я Тарасова Алие кулгалдеча установка коллектив. Пхе бетта план 18-ча май кхочаш а я ь, талахарча нента кхочаш установка технологаша арахийца мехкдаьтте сийзаш продукци воафаш совий хьахьа я. Иштта пхе бетта план ханал хьалха кхочаш а я ь, тӀаборгӀача пхоь бетта чотох продукци арахецаш бе ин. Кузьмина, Агафонова кулгалдеча установкай технологаш.

А. ФОМЕНКО, тха штато доаца корр.

БОЛХ СИХАГӀА БУ

Пятилетка дийъалгӀа шера тӀаийца социалистически декхараш къаьстта дика кхочашдеш я Грозненски швейно - производствени объединене цхьоалагӀча фабрика хӀамаш тегарий коллектив. Цхьа бутт дӀабахийтабоа цо укх шера бетта план тӀехкхочаш иа оцо. хӀаьта товарни продукци арахецарех продукцена реализаци прейкай бетта план 101 процент кхочашъеш хьайоагӀа из.

Уж къахьегама толамаш доахача социалистически ялх хьалха латт М. С. Золотова, В. В. Соколова, Т. Максимова керте латтача участкай хӀамаш тегараш. Цар хӀаьдлехьа кхочашъьй хӀамаш тегара пхе бетта план. Ер бутт боалехьа планал совгӀа арахецаргьа бӀаьи сомий хьаъ продукци.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

«ӀАЬРЖА ДОШУВ» ДУКХАГӀА

Лакха къахьегамай толамаш деах укх шера «Старогрознефть» НПУ Пересунько Юрий Прокофьевич керте латтача йиъалгӀча промысла мехкдаьттахоша. Пхе бетта задани ханал хьалха кхочашъьй цо. ХӀанзалехьа планал совгӀа даьккха «Ӏаьржа дошув» цхьа имезен я. Планированеи экономически стимулированеи кердача хьалашка болх беча промысла коллектива ритмичеа дӀахьу шийн болх.

Ленински къахьегама вахте латтача мехкдаьттахошта юкъе хьалха латтачарех а М. В. Нагомадов, Г. М. Мишустин, кхыбараш керте латта бригадаш.

Я. МОИСЕЕВ.

ЙОККХА КОТАЛО

Самарцийнахь, 22-ча мая, бокха къахьегама толам баьккхар ленински къахьегама вахте латтача «Грознефтеразведка» треста Терски кӀоарга бурувдеттача контора бурувдеттараша. Проекта № 40 йолча скважина тоха хӀорхӀа 4330 метр буруь а теха, йоккха мехкдаьтта кӀеж тевар цу скважинера кӀалхарча механиквра. Йтт миллиметр хулача штуцере гӀолла дийнахьа буса скважино цу «Ӏаьржа дошув» 450 тонн-м. Скважинаша буруь тохара болх цхьалкха хьовзам боацаш чакхбаьккхар бурувдеттарий мастер Тарамов Шамиль Умиевич керте латтача бригадас. Цига хӀара сменах нормаш тӀехкхочаш а еш, дика болх барца белгалбаьннаб бурувдеттар В. М. Саннарев, бурувдеттачун гӀоачий Л. Абдулхаджиев, П. Г. Детистов, дизелисташ-мотористаш Х. Адаев, И. А. Сармуразаев, кхыбараш. ХӀаьта скважина тохача хьинар кхо ца деш къахьийгар бурувдеттарий мастера Яркин Тимофей Ивановича кулгалдеча бригадас. Шоай къахьегама толамаш цар хетаду В. И. Ленина юбилейна.

Д. ГАБАЕВ. «Грознефтеразведка» тресте НОТ-а отдела начальник.

ДЕКХАРАШ ТОЛАМЦА КХОАЧАШДУ

Хьинар айдена къахьет В. И. Ленин вина бӀаь шу дузача денна сийлена накъабахара Грозненски тепловознинаца. Халхьа бахама мукъ дӀйиха бахьара бехь бетта план ханал пхи де хьалха кхочашъеш хьайоагӀа уж. Ер шу доладелча дено беза мукъ тӀабоеа 250 поезд дӀа-иха йигай цар. Царца цхьанах даьрхӀачул совгӀа дӀа-иха биҗьа мукъ 110 эзар тонн я.

Тепловозниках тӀехьабуьсаш бац дено ремонтникаш а. Тепловозашта массайолча тейлара ремонт яра балхаш ханал хьалха кхочашдолу цар. Кхоьбеш дӀаухийт материалаш, сихлечи дайта, бикха пайда-эйбу къаьнача еттадей, болхех, фентох. Из баьхьи долаш укх шера дукхьала бехь бетта кхачашъьаккхеца баь пайда 300 эзар сом за. Цу ицъа кхоьаь 16 эзар, совгӀа кхолватт-сахьат электроэнерги. Локомотивни депо социалистически ялхе хьалха латт коммунистически къахьегама ударникаш, тепловозий машинисташ ин. Ильязов, Анилов, мастера гӀоача пов. Шевелевский, слесараш ин. Шпак, Васютин, кхыбараш.

Дукха лакхдараш карагӀдувла Грозненска вагонникашта. Хьаьнграфикал хьалха буьлаш ремонт еш ба уж цистернашта, иштта тӀехкхоачашъю цар цистернаш кийчъяра план а.

ХӀара бетта социалистически ялхе хьалха латташ хьайоагӀа чархашта ремонт яра йоаца участка коллектив. Хьалхашка латта социалистически декхараш ханал хьалха кхочаш а деш, хӀанзалехьа пхинах даьрхӀачул совгӀа кийчъеш чархаш дукха я. Чархашта обработка еча дукха хоадаьх укх шера металл, басар, электроэнерги, ахчай средстваш. Чархашта обработка яра деррига балхаш механизированни хьисапе кхочашду цига. Вагонникаша дешкалдешча чӀоагӀа лоархӀамгӀа ба токараш-бандажникаш Елхиев Николай, Ребрик Николай, Бахмачков Георгий, дефектоскопистка Вишкунина Вера, кхыбараш. Царех хӀаране сменах нормах даьрхӀачул совгӀа 2—3 чархий парам кхайбу. Иштта дика къахьегаш я цистернашта ремонт еча цеха гӀоаа йолча цеха, автоконтрольни пункта, вагонашка технически хьажара пункта коллективаш.

Ленински къахьегама вахта толамца дӀахьу Грозненски станце болхлоша, маневрови диспетчераша, составительски бригадаша, стрелочникаша, сигналисташа кхычар. Цистернашка мехкдаьтта продукташ чуйоттара задани массала тӀехкхоачашдаю, оесовикаша, поездаш вӀашагӀъехкараша, мукъ тӀаботтам йоакха ха даьрхӀачул кӀезигагӀа йоаккхийт, цханах совгӀа мукъ дӀахьухьийт цар.

Производствени плана тӀаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдарах укх денош станце дукхача болхлошта бархьалаш кхайкаьаь, ахча совгӀатах, сийлен грамоташ ениай, цхьабелчар цӀераш станце сийлен Доска тӀа йиаьай. Царна юкъе ва оператор А. И. Ширма, поездаш вӀашагӀъехкар Р. Алиев, поездаш вӀашагӀъехкачун гӀоача В. М. Цегло, технически контора заведующи Н. М. Киселева, станце болхло З. И. Царева, маневрени диспетчер В. Мазур, кхыбараш.

Г. АНОХОВ.

ХЬУВКЪАМА ЙОАККХО Ю

Дика дӀадолаяла гураха дийнача ялата хий диллара балхаш Серноводскерча Ленина цӀерагӀча колхоза кхаш лелалераша. Ши кӀира гарта хе я Д. Чилаева бригаде дийнахь а буса а кхашка хий тохаш ДДН-45 яха а йиъ ДДА-100 яха цайг — ялх установка йоли. Цу хана дека дукхача кхашка хий ниллах цар. ХӀара установка дийнахьа буса 5—5,5 гектара тӀа тох хий.

Дукха кхочамбоацарам кийсу кхашка хий тохаш болча механизаторий балхаца. Бакъда, уж сихха нохъаэра а доахаш, шоай болх лерттӀа бе вӀаштӀехьдоал хьинар долча механизаторий. Иштта, масехк ди хьалха Д. Чергизханови М. Мадаеви болх беш болча кхай тӀара ДДА-100 яха установка телхар. Шаттае цуна эша оатхал ицар, хӀаьта бригада хьалашка хьае йиш йоаш а яцар иа. Цул тӀехьагӀа гаьна улача СССР Лаккхехьарча Совета депутат волча Э. Вибузатова бригадера карайир эша оатхал. Кхаь сахьата сека даьттар установка. Бакъда, тоаьчу тӀехьагӀа кхы иа сецаш бӀаь гектар хулача хӀи кхай тӀа хий техар цу установкаца.

Э. Ажагова болх бече даькъа тӀа болх беш иш установка я. ЙуйрийнIа из балха хьарча бийсана кхашка хий тохаш хинна цун гӀоача А. Бахарчиевас дешкал а [illegible]:

— Ерригача бийсана пӀарха сецаш агрегат. Болх тӀех дика бахах шин гектара тӀа хий техад.

Иштта дика болх беш хьабоагӀа беррига цхалнальшикаш. Бригаде болх беш йолча ялх установка хӀанзале кхо бӀаь гектара тӀа хий техад., хӀаьта хий теха деза берига гураха дийна ялат бригаде 600 гектар хара дац.

Дика йоакхо ю бӀаьстан [illegible] культуранта бригаде чуйоагӀача Х. Джакаевайн, К. Асеевайн звеньяшна а. ХӀанале цхьатарра дика хьатӀальнид Х. Джакаева звенос дӀайийна хьажкӀаш. ХьажкӀашца тӀадаьккхад оасар а. ХӀаьз шоай кхай тӀа культивации еш ба звено болхлой, хӀаьта цул тӀехьагӀа кхашка хий дилла а кийча ба уж. Цу тайпара дика болх бу шийн участка тӀа гидуарганш кхееча К. Асеевай звенос. ХӀанале якъара культивация яь баьннаб. Цудухьа оасарах цӀена да кхаш.

Ала доагӀа бригада кхаш лелалераша беча балха учет яра тӀукхах дика вӀаштӀехьдаьккхаьта. ХӀара дени бригада ноа хьалтох биззеткь. Цу тӀара ха йиш я хьана бу болх баьб, норма мел кхочашъяьй. ХӀаьта норма, кхочаш ца ераш бригаде ба е бац.

В. МАЛИХОВ.

БӀаьи гектараш баьлладерами дӀадийна Грозненски сомий-баьццарий совхоза механизатораша. Сурта тӀа шоана гу расада дӀайоргӀача машинанаца помидораш дӀайоргӀаш бола звеньевой У. Нагаева шун гӀоача В. Литвиненко.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

НОХЧ - ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ЯЛХЛАГӀА СЕССИ ГУЛЪЯРАХ ДОЛА.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо сацам бу:

ДийналгӀа хержача Нохч - ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета ялхлагӀа сесси 1969 шера 19 июне город Грозне гулъе.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1969 шера 21 май.

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» НОХЧ - ГӀАЛГӀАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ОБЪЕДИНЕНЕХ НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» НОХЧ - ГӀАЛГӀАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ОБЪЕДИНЕНИ ЯРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо сацам бу:

«Сельхозтехника» Нохч - ГӀалгӀай республикански объединенех Нохч - ГӀалгӀай Министрий Совета «Сельхозтехника» Нохч - ГӀалгӀай республикански объединени е.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1969 шера 21 май.

НОХЧ - ГӀАЛГӀАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» НОХЧ - ГӀАЛГӀАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ОБЪЕДИНЕНЕ ПРЕДСЕДАТЕЛАЛЛА НОВ. И. А. АВАНЕСОВ ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо сацам бу:

нов. Аванесов Иван Алексеевич Нохч - ГӀалгӀай АССР Министрий Совета «Сельхозтехника» Нохч-ГӀалгӀай республикански объединене Председателалла хьожаве.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1969 шера 21 май.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ МНР-е ХИЛАР

УЛАН-БАТОР, 22 май. (ТАСС). МНР-ерча СССР посола С. Н. Щетинина прием йир Н. В. Подгорный официальни доттагӀала визитаца важараьхӀ йолча Монголе нарца дувзадена. Приеме бар: МНР Сийлахь - йоккхача халкъа хурала Президиума Председатель Ж. Самбу, МНРП ЦК Хьалхара секретарь, МНР Министрий Совета Председатель Ю. Цеденбал, МНРП ЦК Политбюро членаш, МНР пачхалкхехен общественни организацей кхыбола кулгалхой.

Н. В. Подгорнес Ю. Цеденбален приема къамаьлаш дир.

УЛАН-БАТОР, 22 май (ТАСС). КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В Подгорне къамаьл хилар МНРП ЦК Хьалхарча секретараца, МНР Министрий Совета Председателаца Ю. Цеденбалеца. Дег тӀарча безама чакхдаьлар къамаьл.

Дег тӀара дикахетар

УЛАН-БАТОР, 22 май. (ТАСС). МНР кепайоазоно, радиос, телевидене керттера моттиг латаю СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатели цуна улувбаьнна баьхка ваха монгольски лаьттан тӀа хиларах йолча материалашта. Центральни монгольски газетий хьалхарча оагӀош тӀа керте гӀолла доккхийча элапаша даьча йоазоашта кӀал кепатеха я советски хьаший визитах лаьца хьалх репортаж, хоамаш, суртеш.

Монгольски газеташа кепатехай коммунизм хьалъеча советски халкъа карагӀдаьнна баккха-дикка хӀамаш дувцаш йола Ӏадаьмате дукха материалаш.

Халкъа тlахьожам

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

МАШИННАЬКЪА ВАГОНАШ ЗЕХЬА ЛОАТТАЯРАХ БЕХКТОКХАМЕ ЭЗАБ

Дукха за Несадин Нохч-ГIалгIайн АССР халкъа тIахьожама Комитето Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене чулацIа Аргун ахача машиннаькъа станце вагонаш лоаттаяра ханаш лоацъяра укхазане гIулакх нийса дай хьежар.

Гучадаьккхад укх тIехьара пхе шера нормал совгIа зехьа лоаттаь вагонаш нохкIаьха кхахагIа хиннарга. Норма 3545 сахьат йолча 43 сахьата лоаттальй хIара вагон мукъ Iобассабарга е тIаботтаорга хьежаш.

Укх шера хьалхарча квартале оттальча норманал совгIа 670 вагон лоаттай мукъ Iобассабаре а тIаботтаргa а хьежаш. ДукхагIа йола а мукъ Iобаккхарга хьежаш цул тIехьагIа станцера дIаяхийтарга хьежаш йоаккх вагонаш. Мотта укх шера 20—25 марта ахачалла укхаза тIаенача 52 вагонех аташ мукъ Iобаккхарга хьежаш 10—20 сахьаташ. ХIаьта мукъ Iобаьккхачул тIехьагIа 30—68 сахьатан лаьттай.

Аргун ахача машиннаькъа станце (начальник нов. Буложенко), Грозненча машиннаькъа станце (кулгалхой в. о. Галиенин Улуханова) вагонашта обработка ярех, цхьана тIера мукъ промышленни предприятеш Iобаккхарех, уй хаьналхьа кхачалхь дIахийтарех ханаш лоацъяра гIулакх вIаштIехьадаьккхадац.

Керттерча наькъах пайда эцаш ду станце маневраш балхаш. Цо балхаш делаш 60 процент балха хIама да воцаш лаьтташ йоаю маневровой тепловоза. Мукъ дIаоцу безача грузополучателга сайрийна мара дIаккхача Iоаассе вай вагонаш. Эсала дел станци вагонашта обработка еча балха юкъе механизаци автоматизаци чуъейоалахьа, сигнализаци, бувзам оттабарa гIулакх, грузовой балхаш хара технологически процесс вIаштIехьаьккхаш а, вагонаш зехьа лоаттайра къаьстта учет халаш, иштта балха хаза воцда хIоухийташ ботташ а я.

1959 шера Аргун ахача станцена реконструкци ярай промышленни предприятеш дола машиннаькъаш хьалтаран (заказчик Нохч-ГIалгIай шекар доаккха завод) дIадолаьб балхаш 1963 шерагa кхачачаьца теттара лоача чемашка деш хиннад. ХIаьта 1964 шера дешо хIаньзалца вIалла ца деш дитад уж цу объекташка.

Вагонаш нормал совгIа ца йоаца лоаттара бехк мукъ дIаийбеной ба. Укх шера хьалхарча кварталах нормах совгIа 175 вагон лоаттальй Грозненски дулхакомбинате (директор нов. Рогов). Нохч-ГIалгIай шекар доаккхача заводо (директор нов. Горлинов) грузовой операцеш еш нормах совгIа 156 вагон лоаттальй.

Къаьстта эсала делабу вагонашта мукъ тIаботтарей Iобассабарей, Аргун ахача станцера дIабахарей болх «Грозгазстрой» тресто (треста управляющий заместитель нов. Лисицин). Цу треста УПТК цIерагIа хьаенача 54 вагонах цхьаь нах хаьнахьа Iобассадьяц. Норма 255 сахьат долча 4701 сахьат простой яьй, иштта дьача хIара вагона доагIачул 47 сахьат дукхагIа даьккхад мукъ Iобассабарга хьежай латтам.

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитето совам баьй Аргун ахача станце начальника нов. Буложенкос, Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненча отделене начальника нов. Попова, «Грозгазстрой» треста управляющина нов. Лисицина, «Грозгазстрой» треста производственно-технологически комплектаце управлене начальника нов. Серахина уж белгалдаь кхоачамбоацараш лоацача хана дIаяхара хьалаш Iалагде, аьнна.

Хозьсолиной наькъашка машиннаькъа вагонаш мукъ тIера Iобоаццачер тIаботтачох оттальча нормал совгIа лоаттабрах Грозненски гIалинной дулхакомбината, Нохч-ГIалгIай шекар доаккхача завода кулгалхой бехктокхаме вэар гIулдакхага хьажа аьнна тIадиллад Шаьра района халкъа тIахьожама комитета.

Машиннаькъа станце балха кхоачамбоацараш ишьадиттадах вагонаш зехьа ца лоаттадаттарa теронаш гучдаьраре болх эсала делабарах Аргун ахача машиннаькъа станце начальника Б. С. Буложенкона дIахо из гIулакх да нигайуаргдоаллаьа цIенхашта дIахайтад.

Партен правительственни сесиз кхоачанбеча дисциплина телламрах. Аргун ахача станцера хаьнахьа шоай мукъ цIабара гIулакх Iалаш ца дарах, машиннаькъа вагонаш нормал совгIа мукъ тIера Iобоаккхача лоаттаярах выговор яьй «Грозгазстрой» треста управляющина заместителa нов. Лисицина, цу треста УПТК начальника нов. Серекина.

Хаьнахьа машиннаькъа вагонашта тIера мукъ Iобаккхараш вагонаш хаьнахьа дIахийтараш тIахьожам лоаттабелга тIадиллад «Грозгазстрой» треста халкъа тIахьожама группа.

Мехкаьтти аппаратура яхкенаш йола пхелагIа цех керттерьярех лоархIаш я «Красный молот» заводе. Укх шера керда продукци толамца кароерзаьй цеха коллективо. Температура лоха йолаш газа сепараци ю-пиелоци компенсатораш юртбоахийн лаьхкIа минеральни удобренеш арахецача заводашта разделительни емкосташ, иштта кхыйола продукци арахеца йолаьй цар.

Халкъа тIахьожама группа юкъе къаьстта, дика къахьегарца, шоай общественни балхаца цIенхашта гIулакх долаш, принципиальни хиларца белгалбаьнниб халкъа контролераш, коммунистически къахьегама ударникаш сварщик И. Мусхаджиев, котельщик В. Павлов.

Уж юкъе боацаш нигахьа проверки ца халкъа тIахьожам группо.

Сурта тIа: вьрдехьаре лаьтта: И. Мусхаджиев В. Павлови кийчъьяча продукце дикалга хьожаш ба.

Ж. Павлова сурт.

СУРТ ЭРГА ЦА ДОАЛЕ...

ЙIоацал тхъаь кхойтта гранусага дIаяхоен. ДагIа ца дешан оя хIара совгIа [illegible] я. ТIаьхьа мел хий шортта укх шерарча хьукъьайна дIайийнача культурашта? ХIанз эгта хротташа колхойн геттара чIоагIа Iаткъаьргьа дIадийнача хлата культурашта, Iангара йоалаш а уж геттара эсала хинна хиларах. Иштта дIайхача, дIайийнача хIамашта геттара дукха хий миача хана кхашка сихбенна хий дехка механизатораш бIаргага дага долаш МалгIабика района «Ингушский» совхоза доазо тIа даьлар тхо. Бакъда, совхоза кхаь отделене чакхдоваларах цхьаккха а установка йовзар тхона кхашка болх беш. Дог лазар цхьацайолча моттигашкара чажагI а дешка догIагa «сатуйсаш» латта кIа бIартайойча. Хьагуш доаш сурт кхе эрге ца доалаш кхе кIезиг-дукха да йоале динхарем-м хам соца, алар я кховаш ца эр кхерам ба. ХIанза цу гIуллакха сагото вохох тхоа вай совхоза директор нов. Гетагазова.

Кхашка хий тохаш масса установка я шун, аьнна, охха йиш йоттаре иштта хоа ду цо:

—Тха совхозе кхаъ установка я, бакъда, болх бейтболаш-м яц ахьаккхаь я. Ела я уж, хIаьта-царабо аша оттадаш тхоа моро а хIинз. ГеттарчIоагIа хий вашахIинт хий дахача кхаъ ах бIаьгарта гектара тIа дIадийнача хлата, — кхададу ко цо хьаьжа.

Кхаъ бIаь гектар... Цхьакха а хатта ер. ХIанад хий дехка лаьтташ иштта кIезига? Алхан-юртски канал совхоза лаьтташ тIа гIоала чакх ма доалий. Духьала цунна бисте дадача лаьттата техьа я цхьа эзар совгIа гектара тоха йиш е хий. Вешта из директора а хьетадоа. Бакъда, Алхан-юрт канала чура хий шин-шегIа совхоза кхашка ца хоале дирекце инициативагIа хий дехка лаьтташ шерлуре ца хиларех тейша хила мара вецаш.

— Дукха эс хуртта боахама канала чура хий хьахецара шлюзаш бо, кхашка ораш доахаш,—йовх директора.

Пок кое хий дехкача лаьтташкара совгIа ч?бахьача хьукъаьамо хьалре хинна эс сихха юханестаттадьoгхилара цо уйла ца елга. Вешта дь хила я таьлу... Совхозе хIанз долаш холча хий дехкача (царех иштта ала йиш яле) кхо бIаь гектар совгIа долча лаьттара сайна мара пайда ца эц, бакъда директор. Сона ду совлен эс?

ДIахо. Совхоза кхоалагIча отделене 121 гектара тIа дIайийнаю шекара свекла. Цхьа хале, лаьттa доагIача тайпара дIовхаалаш дIайийнадо фу, шоалагIа хале, вIаьзаьча шера а шоаш цхьа зIамаг хоаа фу дIайийна хиналаь укх шера жоаш мара фу а иштта да моттар цхьа зIамаг дола фу дIайдача сеялкашца дIайийнар шекара свекла. ХIаьта дIайийна фу... шо зIамаг долаш хиннад. Цул совгIа Iай кхашка дилаш кхо даьга пайлаш хилараш, кхашка дукха яне саповхка хIамаш летай. Уж бахьанаш долаш шекара свекла сорига а шоалагIа дIаевзар хилар. Иза хIанна даьар, хIаьта из дIайийна яьнналяре. Фу тоъаш ца хиларех 91 гектара тIа дIайийнача сайцад балхаш. ХIаьта фу мала хугда хоаш отделене управляющий И. Гандалоева, агроном Ю. Джейтова бац.

ПхьоалагIча отделене кхаш, Укхаза 800 гектара тIа хьажкIаши, 66 гектара тIа шекара свекла йийнай. Тоъьертйолаш дика хьатIаькьыннай свекла. Бакъда, оасар дукхагIа да кхашка. ХIанза а лаца ньча культиваце мугIаршта юкъера оасар дIадаьккхад, хIаьта мугIаршка... «дIаккхьачаца» культиватор.

— Шеко яц, дика хургба хьукъаьа,— йоах управляюща Гандалоев Закречо.

Цу тайпарча хьала тIа я кхоалагIчен шоалагIчен отделене дIайийна культураш а. Масала, 1318 гектара тIа йийнача хьажкIий кхоалагIа гектара тIа мара макхаш даьхадац, хIаьта из болх беш цаI мара агрегат я яц. Дай макхаш доахача цхьан агрегата смена норма 63 гектар яле я дерригача кхашка макхаш деха дукха ха эшаргья.

Гидуавгаш я йийнад отделене 1017 гектара тIа. Керттерча дахьа уж гектара дика хIатIаьдьинай. Бакъда, царна гIулакх дара агротехнически мероприятей еррига комплекс деттIа кхоачаш ца ярах мугIаршка дукха оасар да. Иштта хьалаш ца ала йиш я шоалагIча отделене я.

ХIанз я еррига бIаьсти ю культураш дIайийна баьннабац совхоза кхаъ леладераш. ХIаьта уж балхаш дешше я, дIайийнача культурашта гIулакх де я дала.

Цу тайпара да «Ингушский» совхозе хIанза итта хьал. Бакъда, совхоза кулгалхой, парткома секретарь дукха болгаш бац цу гIуллакха.

— Кхоачам боацараш-м-да тха балха юкъе. хале да гIуллакх во делаш, — аьлар совхоза парткома секретара нов. Гунаева, цун кабинете тха къамаьл хиннача хана.

Дакхе белгалдаьрех а цао кхоачам боацараш ца лоархIа иштта хьох уж «Ингушский» совхоза кулгалхоша лоархIараш.

* * *

Дог делалургдолаш гIулакх деш ду района «Кавказ» колхоза кхашка а. Колхоза шоалагIча бригада за дерригаш хIама хаш аьнна дола хий дехка кхаш-пхи бIаь совгIа гектар. Цхьанча кхоа хийтар гуранхьа дийнача кIина хий тохаш вIаьш valve йоалла йиш трактор бIаргайча. ХIаьта дукха гаьна йоацаш баьгдадоашта хий тохаш кхы а цо агрегат я. Лоалахой сайна сотийна бац колхоза кхаш леладераш, аьнна, тетор. Бакъда, да уйла йоацаш цар гучадаьнндер.

— Итт установка я колхозе, дале я царех йиъ балх беш яц, — йоах бригада агронома нов. Долгословес, — тоъаш бац трактораш. Доалла сег а вошаш латт бригада хоа трактораш.

ЦаI шоалагIчунца цийсдуш далар тхоча гидуарграш дIайийнача кхашка бIаргдайнар я. Машинаш дийнана никъ мара юкъе юкъ йоацаш цхьа кха да 341 гектара тIа гидуавгаш дIайийнар. Цхьан оагIорахьара гидуавгаш геттара дика хьатIаьдьиннад, хIаьта оасарах цIена а я. ХIаьта шоьлъа воаха оагIорахьара ярае тсале а дукха оасар долаш а я.

— Тхоай хур ду оаха оасар ца хилийтара, — йоах бригада агронома, — оасар сов дукха хIатIа а лаьна гидуавгий оала чIоагIбаланза дилараа хьалхагIа культиваци оаха кхашка, хIаьта хIанз макхаш дика дойьхаь.

Цу тайпара къамаьл дагача оасара де хIинка даацаш бисай колхозхой, аьнна, тетьаду. Бакъда, гидуавгаш дийлхьа я мугIаршка оасар ду а дика хьатIаьккхьачай.

Массава я сайна дика йовхоа ю колхозе механизаторий. Iийна дагIача цIогIа кхойтта моттиг лерт цIена киеш тIа я тайса. Балхара баьнача механизатордашта пардIата салоIаргa я ну чу. Цул совгIа дейсьайна да хIама кийчду столови я доаллаха йоал. Дуача хIамах 30—35 капиг мара даьац. Колхозхойта дий вола из гIулакх дайзача дагадехар «Ингушский» совхоза кхоалагIча отделене бригада повара Ш. Корiгова дийцар:

— Дешна цул столови хIама дуаш болча механизаторех хIараннена цхьанна бIаь грамм кхоачайташ хьача воохI килограмм дулх эш тхона. Бакъда, тхона хьа-м хаьац 4—5 килограмм шора.

Белгалде доагIа дукх механизатордашта дIа ца кхоача я дакхийна дуача хIамагa бейнача бетта дIабодаш хинна мах 40 капиг хиннаргa.

Колхоза а. дерттерча балхаш совхоза а кулгалхоша кхетаде дезар белгалдаь кхоачамбоацараш хIанз кхы дIахо ца дIаш йоцийтаргa, хIаьта уж дIадахара сухалбе а беза.

«Сердало» газета рейдови бригада: Ю. ГОМКОРТИЕВ, района халкъа тIахьожама комитета председатела дешхарал кхоачашвер, Б. САУТИЕВ, «Ингушский» совхоза экономист, М.-Р. ПЛИЕВ, тха сешнор.

МАЦА ХЬАЛЪЯЬ ЯРГЪЯ СКЛАД?

Урус-Мартана района «Горец» совхоза кулгалхошта дагадехо чIоагIа пайдане гIулакх дар. Аькке кусаш дола алат доогIлоацаш йоакха склад хьалъе лаьохIадар хар. Кхы тIехьа ца я хоахаьн сихкa ва гIинло хьалъяра балхаш дIадолаьдир совхозе. Совхоза Центральни усадьба юкъе дукха ча шале бешха дика лера йоале болаьелар.

— ХIена-м фуна лаьохIача аддата цхьа фийг бовргба совхозе мел дукха догIа дахарех, йоачан латтарах, — аьлар, гIалоеца лелар совхоза агроном нов. Симонович. Из гIалоахар тамаш яцо. Дукха ха яр бIаьстa дIаде лаьохIа фу чулатта складаш гинъеяна, лелар чуйхоh детта. 2000 гони алат чутоссе лаьохIача склада лера дукха ка чхалечъа йолa аьлар.

Цул тIехьагIа гIишлос материалаш яц. кхаш, шу аьнчар совхоза кулгалхоша.

ШоллагIча шера кхабаьхна гIишлошъераш. Живори, сихе делаш, гIишлои материал йолаш ма йий, хIана шох тайша да тха склад хьалъаь аккхара гIулакх, — аьлар совхоза кулгалхоша.

Дешна лакхлуш дар еттача кхопшкиях хьалдотташ дола пенаш. Шоаш юхе гIоалла тIея массаза бовла болхлой сизбеш гIахбуалар кулгалхой.

Пенаш хьалдетта баьлар гIишлошъераш. Цхьабакъда, пенаш хьалдетте ца хьаьнадий, дIахо фу деггоалаш да, аьйна, хотташ кхы сиг дешар. Цул тIехьагIа кхо ахьаьккха я шу аьлар.

ВIалла ца хиннача тайпара дика хьатIадаьннад «Горец» совхоза кхашка дIадийна алат. Бутт совгIа ха бисай алата хьуакъам чува. Цхьабакъда, укх шера алата фу Iангара дакхха йиш болаш ца складаш, хIаьта керда хьалъяр тIа тхоа боаьаш а я.

Бутт гаргга ха я халкъа тIахьожама группа членаша из сихагIа хьалъаь аккхара балхаш наъхдаха дезалте совхоза кулгалхошка дIахайта.

Цхьабакъда склад хьалъаь шу кхара балхаш шеттачъа делаш.

Г. ВЕДЗИЖЕВ.

КХАШКЕИ ФЕРМАШКЕИ — БЕХКТОКХАМЕ ХА

Грозненски района бIаланий кхашкара бIаьстан балхаш юкъханца деш лаьтта зальзерий хинар чIоагIа зIезена я долаш дIадолаьна. Бригадашкей отделенешкей механизаторашна социалистически дехкарех тIайнад болх тIехкина а беш бIаьстан юкъе ма культураш доацача агротехнически хамашка дIаьо.

Районни халкъа тIахьожама Комитетох моттигашкарча халкъа тIахьожама группашен районни производственни, управлене а бохамий специалисташна цхьаьна каст-каста проверкаш рейдаш яьй кхашка хIамаш дIаера балхаш вIаштIехьа иштта хьалашa я иштта лел а хьежай. Цига дIакъа хьоцал бIаь совгIача саго.

Хьагучадьхача кхоачанбоацараш, дотIаррахьнаьча организационни технически хIамай хьакъехьа ду сахьате хоаш бай бохамий кулгалхоша уж дIададахарa де дезар дайтар дукха. Царца ьаь цIенхашта хIамаш халкъа уж районни халкъа тIахьожама комитетох центральни группашен цу мечьа дувцар. Масала, 17 марта хиннача районни халкъа тIахьожама Комитета заседане дийцар «Старосунженский» совхозе бIаьстан юкъе кхашка кеча балхашка кийчо во дь хиларах дилла дош.

БIаьстан юкъе культураш дIае бойлуча хана тоаь ядаза яр 66 тракторах кхойтта. Ремонтера доальпачa хана вIаштIехьйоадаш яр цхьайола гусеничный трактораш сельхозмашинаш. ШингагIа балх балла механизаторий кадрашна кийчъьацар культураш дIалош йола агрегаташ.

Шоашта тоъал фу Iалашдаьлалар бохамашa. Беснана балха кхоачабара тоъавар 90 центнер хьажкIийн 20 центнер бериен фу.

Комитето ца деш дийнача тIехьагIа бохамий кулгалхошен специалисташен дина алот мел доанар дар кхоачамбоацараш дIабехара, хIаьта дIахо йоача хана бIаьстан юкъе кхашка ду балхаш цхьаккхе хIама ца чакхийташ, шоай хаьнахьа, дика чакх а дIахьар.

Ленина цIерагIча, I-ча Мая цIерагIча колхозаш, «Грозненский шурий», «Горячеисточненский» совхозий халкъа тIахьожамхоша партийни организацеш шоай бохамий кулгалхошта доаца совкъоенал цу бIаьстан юкъе алаташ дIадуьяга вIаштIехьдахкхача даь ца беш, гуранхьа дийнача алаташта гIулакх дега, бохане хала Iа хьаккхатул тIехьагIа хьайбаш леладечa фермашкара гIулакхаш тоадела. лоаташ чусовршадаргеони хьисаре кхообялга цIенхаштIехьдоаккхача а.

ЧIоагIа погале а тергалде а дезаш гIулакх ца Ленина цIерагIча цорбоахара ареала кхашка гуранхьа дIайийнача культурашта хий дехкалга вIаштIехьдаккхаь. Цига халкъа тIахьожамхоша хIара дешна шоай бIаьга дар доаттабе хий дехча агрегатий хий дехкаюй коллективоа балхабо. Гуранхьа дийнача алатий—нукхаш кIина 800 совгIача гектара тIа хий техад аьнан бетта КДН-45 ахача хий дехкача итт установкаш. ХIанз фу культурашта шоалагIа кулаш ца вегетацейни хий. хIаьта хий дехка сезон чакхъяллалехьа дилла мел дезаче из дилла а дIаьгла.

Цхьабакъда. хий дехкача илаттаех пайда лехагIа оацаа кийсса, халкъа тIахьожамхоша гучалахар цIенхашта кхоачамбоацараш дедарлоацаш. Цайийнача хIамашта хий дехкалга во вIаштIехьдаьхкхад Нохч-ГIалгIай портбоахама опытни станце. «№ 2 йолча баьпаштрий шурий», «Грозненский шурий», «Агагинский» совхозашка. кхьача бохамашка. Цигарча хий дехча агрегатех дукхагIа ярея сайна латт техха хилар я хий дехка установкаш мин спецагIа а бIарчича хьйцахьа болх беребелаш механизаторашна кийчъьяь ца хилар я бахьан долаш, хIаьта цхьацайолча моттигашка (опытни станци) лаьтта делалечард из лоархIаше агротехнически мероприяти хоашкашкa а уерхал ца ен йоле чакх лаьпай цхьабогча кулгалхоша. Района бохамашка хий дехкача лаьттара пайда эцарах яла деш районни халкъа тIахьожама Комитета заседане дийцад. хIаьта проверка йинчул тIехьагIа оттаь материалаш де еригIаш дайта КПСС райкомага дIачтенаш.

Кхоачамбоацараш а хьайбаш деча хьа тIа дедалеш хилар а гучадаьккхад халкъа тIахьожамхоша Ленина цIерагIча колхозе хьакхий-тонавон ферма. Ферма заведуюша М. Дементьевгальера дола ца хилар баьхан долаш тIеягарч дукха цхьаннахта чугульь йоахи хийгаш, хIаьта во баьхан долаш тоъал дукха бо хусаш, къаьстта а деоха беккаш. Цига хьакхарч акъаьн кха ес хьакхарча антисанитари хьалашца. Дукхаь яьйбар йоахадо чу. санпатьш къестадеш юкъе йонкъаш йийхкийн. Iоакъоралаш хийн хан—саннаьхa я йоацача ванценагIен-боарамагIен а телан хьайбашта. Группашта уж дакъаш зIабарна ведомосташ тIа дIаьхкаде бац. хIаьта из баьхан долаш ца доагIача гIулакха дукха доо доакъаош. хьайбашка бохамча бовзаш хилла а ца кхоачаме хьа в.

Проверка ьнчул тIехьагIа гучалаьнчарбеш колхоза парткомен правлене гулд, хIаьта цаь уж дIадахара шоай ю лахр я ду. Хьакхоач ферттIача хьалашка чуйоахкаоа дIанз боахаме керда хьалъем латт шин стерошенчишк.

ХIанз йоа хьакхен керда хьалонд хлатай чуаеи портбоахама техника кийча яй. хьоацаш ба халкъа тIахьожамхой.

«Юбилейный» совхозе тоъал тIехьа дIаболаьй ремонт йоа хьожача машинашта. жаткашта. комбайнашта. кхы цIендача машинашта. кхыча инвентара. ВорхI комбайнаха жаткаех хIанз тоцеш латтаь цхьа комбайн наьч яц. хIаьта керда еш шин жатта вIаштIехьа хIана а дIабоацеимабад. Из гIулакх бохамий кулгалхорша дIахайтар халкъа тIахьожама комитето. хIаьта хIанз техника кийчъяра балхаш цига дIаьрхаьа. Районни халкъа тIахьожама комитето колхозийн совхозийн халкъа тIахьожама центральни группашен председателашна еххаш вай хIана чуэнаве балхаш дика вIаштIехьдахара. лечкъадерзадаллаш йойттаргдоалаш цхьаттаьнаш лоархIаш лоаттара, бохамашка хIанза постой етхай хлат хьалдоаргдола халкъа тIахьожам хIара бригаде, отделене. хийт чуэхача хIара агрегата тIа хьайтар дуьйла.

Ф. ВАСИЛЬЕВА,
Грозненски района халкъа тIахьожама комитета председатель.

Н. РЫТЬИН,
«Заветы Ильича» яхача газета кхаьна кхоачалаьа отдела заведуюший.

МАССАНАХЬА БIАРГ КХОАЧ

Масса хана а хиннад халкъа тIахьожамхоена хьалханехьа лаьтта дехкараш тоадахаш бехктокхамех. ХIаьта а царна юкъе белгаладахе дезаш да укх дезача Ленина юбилейни шера тха де дезагIулакхаш. ВIалла ца хиннача тайпара фийла. тIехьашка, ца доладин массарахьа бIарг кхоачаш, уйла. цаь дукхагIа кочаIа тIабахийта белалга хоаш хIаьа [illegible].

Цу тайпаб шоай болх вIаштIехьбаккха Iомабу оаха тхоай бригадашкара, фермашкара, организацешкара, предприятешкара халкъа тIахьожамхой. Дукха а тайн-тайнара а да цар кхоачаш цу гIулакхаш. Укх тIехьарча хана оаха дьача тохкамех гучадаьнна кхоачамбоацараш бахьан 13 саг партийни бехктокхаме ваь 5 саг чуэелаьй. ХIаьта из тха дехкар эудаш хиннача тIехьагIа кхоачамбоацараш гуча а доахаш нах бехктокхаме оазаш чакхдалад. КIиагта кийла ду йиш лаьннача тIехьагIа даьначa оагое. Дуктуьа войнш хиалеть ерга тIехьача, ах юхатова гIеот тах.

Ленинский юбилейни за хийхаьа [illegible]. Хьачутевьача свеленех тоаьбула тIа я бувлаш кхалачо кулгалхошаш кхачачурга лаьайча геттара дйа сим ю [illegible].

Оаха тохкар бытконбинато болх иштта бу. ВIалла ца метарахьа дукха кхоачамбоацараш гучадахар. Укх шера хьалхарча кварталe планах Назране бахача база 23.2 эзар сомах хьа гIулакхаш де дезац яр бытконбинат. ХIаьта я 13.4 эзар сомах план шоай уж дIаккхачийтанза ца. Районерча массаха бытовой хьалхена кхоачаме аьнна хьайнйлатти 15 точкех шишие мара шоай заданеш кхоачашъяьа.

Укх шера вIалла болх ца беш хиннай ГIой-Юртара барекъаш тега мастерская. Сухотара отдаяри цех. Пхьаленьангий юртара барзкъаш тега цех, «Электроинструмент» заводера сахьташ тоалу мастерская, кхыяраш.

Бытконбината кулгалхой болх хиларах. цар тIахьожам ца доаттабарах дукхача бытовой хьалхена кхоачаме лехкарийна йолча моттигашка шоашта болх пайдане болх беш хиннаб мастераш. Дадахача цхьан шера хьалхена 14.9 эзар сома ва даьй комбината. Геттара лоха я къахьегаа оасале. бегIача дукха совгIа бо хьадеча хIамаигта дIабодах. Масала. укх шера хьалхарча кхаь бетта кхаххийнача продукце планах дIакхейта сomaш 32,8 эзар сом. хIаьта дIахайтар 54 эзар ях. Сома хаь тоашал продукцийта ца бо [illegible] уккхаа.

Кулгалхошкахьара коча, дIайха воа хаза бахлашта цIогIа нарх, царна эцар бутк. цар фу йоах хьажа лоаш саг вах. Дукха дIадахача шерех укх шерa ихо беттан укхаара дIавеханаь 75 саг. Цу юйке кулгалхошка воагIа вола бухгалтер, 5 экономист, 4 кассар.

Иштта шоаш дола болх бу ялаш Iела я дуц, хорашхьача войкъа югаш хиннай кулгалхоша накха чIогIа эшаш йоза комбинат. ХIанза оаха гучадьхача кхоачамбоацарех вывешаш я еш шоай болх тоабе. цо цIенхашта оргбакхха гIевташ ба уж. вIаштIехьдаьхай дукха мероприятеш.

Шоай болх кхы а тоабеш, генахь лаьхбеш, укх юбилейни шера шоай къаьстта белгаала бер лаьтта дага ба уж районера халкъа тIахьожамхой. Дукха хIа йоацаш хиннача хоржамаша цоах цаз бовай тха мугIарашка, дукха принципиальни нах баьккхаб группашка, постанашка. Цара опыт дIаьлла, уж Iеове кергиотоладо а дукха ба. Къаьстта белгалбаха дов «Октябра 40 шу», «Назрановский» совхозерча группай председателаш в. н-Кудбужевг Пуговв. Дукха ха я цар иштта хьалхашка уйттаьу дехкараш доалай бедлаш кхоачаш а деш бовем тIабохийташ болх бу.

Къаьстта дукха боях ба хIанз совхозашкарча тIахьожамхой. ВIалла ца хиннача тайпара чIогIа аш вар новкъостал бехктокхаме юбилейни дьукъаш кхеболь боахчача алархоешта. Алат дIайийна къонах. ХIанза керттера декхар да кхаш еасара цIенда.

Уж балхаш иштта ду хьала, тхона дейлаш е белабешаб уйт тIахьожамхой.

А. ТЕРКАНИЕВ,
Назранерча халкъа тIахьожама комитета председатель.

КХОАНА—ХИМИКА ДИ

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХІАДУ

Хlара шера химикаша шайн шен деадеча хана баьча балха итогаш ю, цlехь йоьдеча хана це делача балхий планаш уггаре. Уж кхочушдьяра хьинар кхо ца деш къахьег химикаша.

Шоашта хьалхашка лаьтта социалистически декхареш, пачхьалкхен планаш толамца кхочуш а еш сийленца кхьачйина Нохч-ГІалгІай химически завода коллектив В. И. Ленин вайь бlаь шу кхочуш дерна. Хlара бетта дуьйна тlехкхоачагlю завода балхлошта, лакха да цlо технико-экономически хьокхамаш. Вай республикерча предприятешта юкъе хьалха латтачарех цаl я тха завода коллектив. 1969 шера хьалхагlча кварталехь декхара толамий итогаш йоьча республика предприятеште юкъе хьалхагlа меттиг елар цкъа.

Ше-шерlа химикаш уж къахьегаш. Цул хьалхера бахьан ца къахьегаш кийса вlашт-lехьабаккхьа дуъучуа туьюнех биала пайда хилар, керда техникен технологи производствана юкъехlахьар. Укх шера тха заводе балх бе йолайнад бетта 1500 тонн басараш арахецаргдола керда мощность. Реконструкци яьй стеклотараш цеха ца бальаш долаш цига кулгашна мел доаш хилла балхаш цlадахьал. Кхечахьа бахха махагlчна йоалаш 18 болхлой мукъамьйнаб. Цо доччахьалхоша баь нийса ахьаргаш цохьаш да. Басаргаш дечашлеца реконструкци а, ю технологически схема хувцарах арахецар хlамаш бетта «Иттар» дха средствош шалгlа 20 процент дукхагlа арахецар доладаьл.

Планированаш экономически стимулированы керлача системах балх болх я тха завода коллективш. Цу системо доькха бедьдольнаш, дукха лакхденнаш доала къахьегаш толамаш. Балхлошна тела алапи, цlар шайна премеш. Шадахача шера балхе балха нагаш йича кхоьттагlа алапи дар заводерча балхлошта. Кердедийнача кхоачамбаь lеш ин тха завода коллектив. Хlара шера бахкташанаш лоархlаман керда декхареш хьалхашка уггар це шейна. Уж толамца кхоачашдера шайн цхьана кхобаш хьа а хьег.

Заводерча стеклотарин цеха реконструкци яра балхаш чакхдаьна дукха ха яц, цlахе а арахецар гонаш цига оттае лерхl керда шарлагlа алоааши. Цо вlашт-lехьадоалийналда цlахе арахецар ахьтар хуш шуьпаш шеара дукхагlа арахецар. Цул сийсlа хlара а цу зай болх бе йоаласхийта лерхl кердача методаш басараш арахецаргдола керда мощностеш. Цо а тоьра хулийтартья дукхха а дукхагlа тайп-тайпара басараш арахеца, цар дикал лакхье.

Хlанз завода общественно-конструкторски бюро коллективо шийн низаца кийчъяьй шинкоен билила арахецача цеха реконструкци яра проектни документаци. Из реконструкци чакхъяьначул тlехьагlа дукхха а дукхагlа арахецаргда сийрда масалан басараш. Уж вай республике баьача пеза чlоагlа хоттамаш дlеопаш да.

1969—1970 шерашка реконструкци е лерхl кхо кхо лиур хула балоеш арахецача цеха. Хlанз дукхьала балоеш лаьа арахецаш яц из цех. Реконструкци чакхъяьначул тlехьагlа ахкан заводахь цига арахецаргьа консервни предприятешта чlоагlа оьшаш йола балонаш, хlаьта lай арахецар яьа лакха.

Арахеца продукци дукхагlа химийтара къовсаш лоаттабора цхьана завода коллективе хьинар кхо ца деш къахьег арахецача продукце дикал лакхьяра. Цул ассортимент шоръяра. Укх бетта тха заводе хургьа конференци, цига дуьца оттадаь доал арахецача продукце дикал лакхьар за.

Цу конференце дукха хьалха хургьа вай республике тха продукци дlакхоачаш бола потребителаши, поставщикаши. Конференце лакхьа лоапдараш яь зачемеш ларде а дутлаш кхы а лакхье лерхl оаха арахецача продукце дикал.

Тхоьа хьалхашка мел лаьтта декхараш, планаш толамца кхоачашъе йоь болаш а уж кхоачашьергдолараш тхо вог тайпа а да, хlана аьлча заводе болх бош я цхьа деьал санна барт тайпа йола, дукхача къамех лаьтта коллектив. Шийн декхараш массаза тlехкхоачаш а деш новкъостана хьокхам тела я Грозненски горсовета депутат фасовщица М. Нефедова, аппаратчица гlоьча В. Масаева, слесарь П. Литвинов, автопогрузчика водитель Н. Семенченко, стеклотарин цеха мастер Р. Дутова, кадрий инспектор А. Колашникова, кхы дуккхабараш а. Цар массаза а шоай декхараш цlенен дизаш кхоачадут. Цудухьа лакхе цlераш яьхача цу болхлой портреташ хьалтеха доаха завода Сийлен Доска тlа.

М. ПАРАГУЛЬГОВ,
Нохч-ГІалгІай химически завода басараш доча цеха кхокхагlа мастер.

ИШТТА ДЕГІАЕНАЙ ТХА КОЛЛЕКТИВ

Кхоана, 25 мае, хlанз диалагlа деду вай шоаха химикий Дн. Талхарча махаре лоархlамегlа дола дакъа да хиша. Из юкъе доацаш мелладгlа промышлении отрасле прогресс хургьац, лакха дикал йолех хоаен тlадуха баракьа, кога гlарс хьабулургбац.

Парте XXIII съезда чlоагlа тергам тlабахийтар химически промышленность детlайоалхара. Аха деза, укх тlехкьарча шерашка доккхал деш сила детlаена а халкъа боахама цхьа лакъа хиша а дlаэттай химически промышленность.

Вай республике лоархlамегlа йолча предприятех цаl я Грозненски химически комбинат. 25 мае 15 шу деал тха комбината эттаре хьалха фенола ацетони арахеца доладаь. Цу дийнахь шин цlей да тха коллективна. Хlаьта цу дезача цlейта накъайоагlаш тха коллективо балха тlа дьалаче толамех лаьца хувцам кхча ю. 1954 шера мара балх бе йоалаеннаш Грозненски химкомбинат. Цу хана дукхьал фенола ацетони мара ара ца хецаш химичаь хlанз еза органически синтез арахецар комбинат. Цунах хоа вайна цу шерашка сахам лакхача боарамцех из детlаелла. Цунна цхьана детlаенай юкхьанца хайра балха опыт йоацаш хиина химикий коллектив а. боккъонца карарзаю ца производства чоалхане технологи. Хlара шера сийвоал лакха дикал йола арахеца продукци. Кхо шу дьанначул тlехьагlа проектни мощностех йоагlачул шоаза дукхагlа продукци арахецар комбинато. 1969 шера фенола ацетони шоллагlа аргlа болх бе йоалелар. Хlанз проектни мощностех йоагlачул кхоаза дукхагlа из мальхера продукци арахец цо. Массехк шу хьалха цаl мара ца хиннача хlанз синтетически этилови спирт арахецаш шиъ аргlа я комбинате.

1962 шера вай мехка кхьчарел хьалхагlа лоха давлени йола полиэтилен юкъе а йоалаь, полиэтилен кийчдьяраш Грозненски химикаш ба.

Тlехь-тlехьагlа комбинате кийчъеш арахеца химически продукцеш совъювх, иштта лакхлу цар дикал, дукхагlа еш уж халкъа боахама. Цудухьа керда цехаш хьатlаецl кхы а шерлуш йоагlа тха комбинат. Комбината толамгагlа боахача хьинаре къахьийгар ерригача коллективо, коммунисташ парте а латташ. Дукха ба балха йоккха опыт йолаш цунах хкоачамбаь да lеши производстве дахи кердадараш леташ, хьинаре къахьегаш, лакха толамаш доахаш хьайоагlараш. Уж ба фенола ацетони доаккха шоллагlа аргlа хьанад хьалха хьалхьаьча хьинаре къахьийга из. Кудринский, Турецкий, Скамаракус, Февралев, Голев, Янишин, Тихомирова, Дикошко, кхыбараш. Этилови спирт доаккха шоллагlа аргlа ханал хьалха хьалъяь специалисташ из. Рыбаков, Мочалов, Олифир, Зверев, Горячева, балхлой из. Страдин, Заурбеков, Пархомин, Жукова, кхыбараш; Лоха давлени йола метод юкъе а йоалаь, полиэтилен арахецача къахьегараш из. Филетов, Ахмураев, Маслов. КПСС обкома, НГІ АССР Лаккехьарча Совета Президиума Сийлен граматаш пачхахьалкхен совгlаташ тийнад дарна, иштта кхы дуккхачарна.

Дика рационализаторски коллектив я химкомбинате болх беш. Таханалца 9,5 эзар совгlа рационализаторски предложени балха юкъейихьай цига. Цар пачхахьалкхена 4,5 миллион сом гаргга пайда баьб. Дикагlбола рационализатораш лоархlаш ба из. Олифер, Будринский, Осьмин, Филатов, Ракицкий, Дегалрев, Дементьев.

Къахьетта хьинар айденна къахьег комбината коллективо пятилетка дикьлагlча шера. Шадахача кхаь шера производства объем 27 процент детlаера, цунга хьежча 32,4 процент лакхъелар къахьегама овсарле а. Хlаьта боалхоьшта 11,1 процент алапи тlакхийттар. В. И. Ленин ваь бlаь шу кхочуш деш сийна къахьегама вахте а этта, балха тlа лакхь толамаш доахаш хьайоагlа комбината болхлой. Цар шоай творчески активность лаккхьар бахьан доаш производстве кердаша а лакха технико-экономически хьокхамаш доха а тlамйца социалистически декхараш толамца кхоачаще а тера луа. Масала, 1968 шера кийчача продукцена реализаци яра плана итт ди лаппе хьалха кхоачийр. Хlаьта кхаь шера цр — 27 ди хьакха.

Коллективо лакхадаш, производстве кердадхарах вай мехка ше санна йолча предприятех лакхагlа, толамагlа технико-экономически хьокхамаш доах тха комбината. Хьалха санна хlанз а вай мехка эттара дарегlа да Грозненски фенола спиртахи. Уфимски химзаводе арахецача цхьан тоннага дlабодачул 25—27 процент кlезигагlа мах дlабоаш Грозненски химкомбинате арахецача цхьа тонн фенолаген спиртаген. Массехк шу да шийна тоаарча мехкарча кхача предприятешкарчул къахьегама овсарле дукха лакхагlа йолаш тха комбинат хьайоагlа. Цифрага дилача шеннегара шийттанега кхоач из. Шоай темпаш, хьинар лоз ца лелийташ къахьег коллективо укх шера а. Пятилетка кхаа ханал хьалха кхоачашъе шоаш тlамйца социалистически декхараш кхоачашдара шоай низ кхобац химикаша. Бетта кийчача продукцена реализаци яра план 101,5 процент кхоачашъяьй. Цу юкъа 7,6 процент лакхъелар къахьегама овсарле. Планал совгlа пачхахьалкхена 400 эзар сом совгlа пайда баьб. Укх шера дlадхача квартале Бригасовашн социалистически яхье хьалхара меттиг яьккхар Грозненски химкомбината коллективо, балха итогаш массарел а лакхагlен дикагlен хиларах цунна елар керара кхо тоха СССР Министрий Советен ВЦСПС-ен Ше байрахт. Шаха йоазача хана а из хьалхара меттиг Ше байрахти дlа ца ялагlертам къахьег коллективо. Къахьетта В. И. Ленина юбилейна кийчо ена хана ма лу царна лакха къахьегама толамаш даха.

Иштта къахьегаш совгlатош а дахьаш дерзайоагlа тха химикий коллективо кхоана хулача химикий дено — дезача цlейна.

В. СИГЕНКОВ,
Грозненски химически комбината производственни дестена директора заместитель.

Укх шера Грозненски химически комбината шоаш ... социалистически яхье ца хадаш хьалха латташ хьайоагlа № 7 йолча цеха коллектив. Цхьа бутт дlабахийтабац цо бетта план кхочаш ца еш. Уж къахьегама толамаш доахача хьинар кхо ца деш къахьег А. М. Сушкова корте латтача смена, вокхагlволча аппаратчика коммуниста В. А. Климова, аппаратчика Н. А. Макеева, кхичар.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) вокхагlвоал аппаратчик В. А. Климов аппаратчик Н. А. Макеева болх беш ба.

И. Татарова сурт.

Доазал дехьара

Румыне Социалистически Республика. Крайоварче кердача тепловой электростанца дикагlа йола болхлой Л. Ион, Т. Александру, М. Смарандача. Уж берригаш а Румыне Сийлаль-Локхача Къаман собране депутаташ ба.

Аджерпресс—ТАСС сурт.

АРГЕНТИНЕ В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДЕЗДАР

БУЭНОС-АЙРЕС, 22 май. (ТАСС). «Нуэстра палабра» яхача газето арахьекхай «В. И. Ленин ваь 100 шу дездар дездарах» йолча Аргентина Коммунистически парте XIII-ча съезда резолюци.

Резолюце тlа йоах революционни къовсамаш юкъе, хlаьта иштта революционни теореш практикаш юкъе дунен пролетариата баьча В. И. Ленина лоьчача lалаьмате доккхача даькъо бакъду марксизм-ленинизм вай деношкара цаl мара боаца ниййса хьехам хилар.

«Прогрессивни адамаша, эггара хьалхарча аргlана дерригача дунен тlарча коммунисташа мадоаттlара белгалдоаккхаргда из шу, Ленин ваь 100 шу далар дездеш дола шу хилара тарра, — яхаш белгалдоаккх дlахо резолюце тlа. —Цар берригашоай низ тlабохийтаргба марксизма-ленинизма идеяш, цернa цхьана кердача тайпарча кяртех, дуьен халкъашта юкъерча пролетариатен дерригача халкъийн боьзоше йолча авангардах керттерчарех цхьа тезис lомаяра».

Аргентина Коммунистически парте, белгалдоаккх цу документа тlа «В. И. Ленин ваь 100 шу далар дездеча хана Коммунистически парте мугlарашка бовлара болхлой, ахархой, кагирхой, кхалнах, интеллигенце викалаш, хlаьта иштта дахе товклара тlехьа къовсам мел моттобераш тlахьаха лаьрхlад».

НИКСОН ТХИЕУЦА ВlАШАГlКХЕТА КИЙЧВАЛАР

ВАШИНГТОН, 22 май. (ТАСС). Кlайча цlагlа хьаххайкадаьд США президент Никсон 8 июне Мидуэй яхача гlайре тlа (Тайжача океане) сайгонски режима «президентаца» Тхиеуца вьетнамски тlема доаш дувцара вlашагlкхетаргхилар.

Цхьан дийнахь дlаьхлена кургаш из вlашагlкхетар. АП яхача агентства дувцачох, цунна йоля кlийле Сайгоне кийчъяй, цига США пачхахьалкхен секретара Роджерса Тхиеуца шорра переговораш яьча хана.

Республиканций палатерча викалий лидер волча Форда аьлар, тахан конгрессе президент Никсон республикански парте хьалхе делегаца вlашагlкхийттачул тlехьагlа Мидуэй яхача гlайре тlа дувцаргда тlема а политически а деннаш. Цо яхачох, Никсон Тхиеуц вlаши теша гlерт «шоаш хьор цхьа ниъ хилара».

Президентаца Никсона гlоргба США пачхахьалкхен секретарь Роджерс, оборона министр Лэйрд, Сайгонера посол Банкер.

КПЧ ЦК ПРЕЗИДИУМА ЗАСЕДАНИ

ПРАГА, 21 май. (ТАСС). КПЧ ЦК Хьалхарча секретара Г. Гусака председателал а деш селхан Праге КПЧ ЦК заседани хилар. ЧТК агентства беча хоамах, заседание дийцар ЦК майски пленум кийчъяра деш.

Президиуме иштта бийцар Советски Союзаца кара культура. lилма, просвещене дакъера бувзамаш вlаштlехь доахараша деш долча гlуллакхех баь хоам а. Цу хьакъехьара чехословацко-советски гlуллакхаш толамца детlадхара эша предпосылкаш шорттига хьеш я, яхаш дийцар цо. Мехка къамаши интернациональни хьаштахта а культурни традицешта а дукхал долаш кьал оттарча дувзадения раьтв боаш дийцар президиуме. Заседание хьаллаьцар Чехословакен Советски Союзаш юкъера культурни айкха дола бувзамаш юхаметтаоттаде гlертачар деш дола гlуллакхаш. Цу хьакъехьара цхьадола гlуллакхаш могадир президиума.

Лаккхерча дешара заводерчай студентий проблемаш хьекаш, президиуме йоахо кlаиз укх сахьата студенташта юкъера хьал чоалхие да, хlанзарча политически хьалеш Коммунистически парте а Къаман фронта а лаьыача яхьхьен дакъера цар уйлаш кlоерта вlашдухьалара я. Студенташта юкъе консультаци ярах дукха бахьдхьа яьяна вlашагlкхеташ а уйлаш, боахаш-боахи дlабоах шоашта дe дaгe лаьттанаш кхоачийде лерхlаш студентех пайда эца гlайртараш.

Президиуме белгалдаьккхар пайдане йоацачех лелае из йоагlачен радикализмах мукъабовлара студенташта новкъостах де декхарийла ерригагартийни органаш организацеш хилар, шоай а общественни а проблемаш къоастаеча дизан лакъа лаца уж декхарийла хилар.

Заседание бийцар общественни организацешко хьалхе лелаеча постанка болх беча коммунистий гlуллакхаш. Президиума белгалдаьккхар партийни решенеш лоравеча чакйоакачен цар хьинар лаьгlадалар, моллагlча участке болх беш биле я, партийни решенеш хаддамза кхочашдоьра тlехьа къовсам лоаттабе коммунисташ декхарийла хилар. Цу деша хьакъехьа хьайда бола сощиь тlамйцар.

Юххера а президиуме дийцар Москве хургйолча коммунистически болхлой партей дунен халкъашта юкъерча Совещанен кийчо яра комиссе хургйолча заседание хьакъехьара дешаш.

«АПОЛЛОН-10» СИГАЛА

НЬЮ-ЙОРК, 23 май. (ТАСС). Дlахо лелаш да «Аполлон-10» яха космически кема.

Селхан кема лелача дикьлагlча дийнахь, космически кема Бетта гуш йоацача оагlон тlа долча хана, московски ханах 23 сахьати 45 минути яьча, «Аполлон-10» Бетта эллиптически орбита тlа яьккха маршевой двигатель болх йоалалийтар.

Эллиптически орбита тlа долаш Бетта гонахьа массехк го боаккхаш «Аполлон-10» 4 сахьат дьахкхачул тlехьагlа маршевой двигатель шоллагlа болх бе йоалайолийтар, тlаккха кема го баккхара гарга йолча селеноцентрически орбита тlа дьалар. Бетта эггара гарга еча 111 километри эггара гаьна яьлча 113 километри хул из орбита. Цул тlехьагlа кестталашха телепередача сеанс хилар. Космонавташа хьахьункар Бетта тlехе.

Программага хьежжа космонавт Сернан чурча чуволача моттиге гlолла экипажа отсека чура Бетта кабина чу вальар, цига шин сахьата бортовой системаш миштай хьожаш а хилар из.

Тахан, московски ханах 22 сахьати 10 минути яьлча, Бетта кабина кема керттерча блоках хьалъостае лерхl, Ши космонавт чуволча кабина Бетта гонахьа шин го баккха баьа, цул тlаьхенна эггара гарга тlертача хана 15 километр а хургйолаш, тlаккха бетта гартарча, орбите кабина кема керттерча блоках дlатасеа еза цар.

Космонавташте хетачох Бетта тlехе теттара дукха ораш, довкъаш доьлеш я. Цхьан космонавта яхачох бетта тlехе моро бос болаш я. Вокха яхачох теттара сийрда сира болчарей теттара баьде сирча бехасе къечалле бос болаш я из. Цхьайолча критерашка сердал юьа. Стаффорда дечх ховмех, цунна бlаргагlинай вулканаши хиина хилара лереш. Сернан яхачохь Лаьттан сердало сийрда йоаччача Бетта оагlон бос «ходача шина олкабар санна ба. Цо белгалдаьккхар Лаьттан сердало сийрда, Бетта оагlонга хьежаш теттара эттинна бе йиш хилар довигаш цхьаьнха хало йоаш хургхилар.

ПРОВОКАТОРАШТА ХlАМА ТОХАР

АММАН, 22 май. (ТАСС). Иорданий тlема визаша меттахье хlама тохар селхан Беннача форда кьулбехьа. Вади Араб яхача районе тlом сацара лини йохаьча израильски эскара уллаза арахьхача Иорданийн тlема дикала заявление тlа дувцачох, провокаци йир. Иорданийн оагlоно провокатораша дукхьалара тlом дlабоьлбир. Иштта 4 сахьата бlаьхлуш тlом баьбуа тlехьагlа израильтянаш тlехьашка бовлаша баргбаьца айттар.

Хьалхе израильски эскаро, йолча Хусейна тlаьха къалбеселехьа, Аль-Мукассе районерча иордански позицешта пулеметаши, минометаши, йошуй тонаш йийттар. Иордански артеллерие цхьа тlом бовах моастагlчой тlера 4 салте а вьекхир, цхьа тlема автомобиль а йохайр.

* * *

КАИР, 21 май. (ТАСС). Тахан Сувеца канала къалбесеэехьа Вlашагlкхийттача lарбий Республика сигала кхача гlийотар израильски массехк тlема самолет. ОАР тlема низий виклао аьчох, египетски истребителаша лаьдабир доазув толламо гlийортараш. Израильски цхьа самолет чуйитар.

ИШТТА ЙОАЙИР ЦІИ

Кхашка удобренеш тувсаш йоалача самолета Алханчуртски канала чура хий дахьаш воагlар «Эндженский» совхоза шофер Евлоев Салман. Накъсар-Берте цхьан цlен юхе гlоала тlехвоалеш дага доладеннача кхайх хьалтьуха кlур бlаргабайра Салмана. Ше фу дергда ца хаиш ела воаг гlолла дlа-цха ухаш цхьа кхалсаг мара саг а вацар гуш. Дукха ха алалехьа лоалахой гулбелар, хlаьта а цар де хlама дацар: цига дlа а яха юха валехьа ше хур хургдолаш гаьна а гlуа, пожарникаш хьабехьа тоха телефон а яц юхе. Хlаьта яьнача цlера ала хlара минута боккхагlа хулаш боагlар.

Шаьхха мичахьара йоагlа а ца хеаш низ бола хи цlеж тlайолаелар бирсъеннача цlера айдана. «Дlахе дола, юхе ма аха!» яхаш мах дlа-хьа теттар цlен-нанас Аминате. Цунна мара хацар цу кхий чу кхатехкача даххах детта цlийда фатагена бемка латтий...

Хьацар тlагlолла lo а уххаш из сеал; йоьхча шалат а тевнаеш, аргlа а маргlа а аулаш дlа-хьа удар Салман шийн болх а самолет а йиъеналд.

Юххера цlа йицар, тоха ца доаш. Шийн машена чура 2300 кубометр хий дlа а теха сихха шланг хьагул а яь хьахха юха канала тlа вахар Салман. Из махаь, мичара ва хатта кхевлар цхьаьнар а.

«Баркал хилда цу мичара воагlа ца хеаш веннача «пожарника», яхаш хоа кулгаш детта йоалелир тlадьаха Аушева Аминат. Чlоагlа раьза вар цу ца веэача хlаминтача сага саррахь балхара чувена трикотажни фабрика плотник Аминатта мар Абукар а. Ве шита цу мишнена дог чу кхаьа lайнар из-м...

Бу кхелагlа шу да Салмана цу совхоз шоферашш болх бу. Коллективо лоархlаш, мичахьа эшача накъа воалаш, шийн болх безаш хlаминга саг ва из. Кхаьнера кулг а лоттадаь тlехваргвац из санна хlама шийна бlаргадейча.

Ш. ЗАНГИЕВ.

ЭГГАРА ХЬАЛХА ТОХАЧА ХІАМАХ БОЛА ФАЬЛГ

США оборона министра Мелвин Лэйрда йоах, шеко яц, Советски Союз Вlашагlкхийттача Штаташта хьалхагlа хlама тоха гlерташ хилара. Министра дарде лувш керда разведывательни оценкаш, хlаьта дагаух америкаьашта хьалхагlа а дуццаш хиина къьола фаьлгаш.

50 шераш юкъе кхаьчача хана американски общественность тешайора, «керда яьхача разведывательни оценкех». Советски Союзо хьаю цlаьхха Вlашагlкхийттача Штаташта хlама тоха лаьохlа йола бомбардировщикий армалаш, яхаш дувцараша. Цу хаьарча фаьлгах «Бомбардировочни тlехьаьвисар» аьлла цlа тиллаяр. Из бахьан долаш Пентагонга йиш хилар сийна гебо хlамйра, керда тlема заказаш де.

Цул тlехьагlа — 1958 шера деиа — «Ракетни тlехьаьвисар» яхар яраькьяр. Цул автарех вlашар журналиста Джозеф Олсопа цу хана яздова, читателаш кхерабе а гlертаз: «Пентагоньерча дьаха дегl оагlау ракетни тlехьаьвисарах дуцце долалехча. 1960—1964 шераш дага а дохаш. Цу хана вара кхераш тlаоттабергба вайна, яхаш дуайар. Гера хьадера дукхха заказаш lалаьмате чехка дlаюха ниййсде деза».

Юха а Пентагонга кхьакар кхы тlа а милларадаш.

Итт шу дьынначул тlехьагlа юхаболабеннаб хlанз фаьлг «Антиракетни тlехьаьвисар», яхаш. Юха а Джозеф Олсопа кхерам тlатувс, укх тlехкьарча итт шера американски планирование «хари йолча предпосылкаш тlа» лаьттай, яхаш. Гера хьадера керда дукхха заказаш дича мара хьал тоалургдац. Хlанз Пентагоно дlадах ракетаща дукхьалера оборона системa йоаржарах континенташта юкъера баллистически ракеташ кердача, массехк боеголовка болча ракеташца дувцарах кхы тlа ахча хьакхеар. Ассигнованеш керда я, бакъда уж хьаэдара способ къаьха а — общественность «кхерайра» наькъаца.

Из способ язьяй отставке волча бригадий генерала Хью Хестера 1964 шера: «Массаза а, тlема ассигнованешка хьожача хана, советски lоь кlаьха леда, кхиш дьахьад, аьлла хоам бу, гучайоаш керда советски бомбардировщикаши ракеташи. Вlаштlехьдоаккх прессе йоаттlаш йола «информаци lоакхар», тийшабола хургхеларах детабвам бергбоаца гражданий кхерамх, из вьюза хургволаш, хlаьта дукхагlча дакъе из ше къаман оборона ассигнованеш дукхагlа елга хьалдехарглолаш».

Укх хьало бакъду къьынара фаьлг керда кребакхаоца вай гlуллакх тоссалалар. «Эггара хьалхара хlама тохи йиш хургхиларах дувца холадаизар Пентагона дlадехарашта общественность конгресс шен духьал йола дlакхчатепьствона ходелча мера. Тэо ца душ халар баьхан долаш из моттиг оттаяза метагрбола «разведывательни оценкаш» гучаялар.

Бокъхьадар мьлча-м, США президента Ричард Никсона 14 мартехиннача пресс-конференца белгалдаьккхар, из на ладара, «советски тlема низийн советски дипломатен политике хьакъехьа цхьа интересни момент я — ваь массаза а уйла из оборона категореши», санна кхерабу американкаш советски «эггара хьалхара хlама тохарех».

Гучайоалаш бора а йоаш «Борз» аьлча цlогlа массаза тайп тlа-тlа кlеззигагlа кхерьлу дувкха ях. Хьалха шоаш этта тешаргдерне бувш хувкхабаваш. Цара из сенатор Стюарт Саймингтон, хьалха хиина авиаце министр. «Цкъа со чlоагlа lехабаьаьар, — йоах цо, — 50-ча шерашка юкъе со lехавир «бомбардировочни тlехьаьвисара» хьакъехьа 60 шераш такхдоалеш «ракетни тlехьаьвисара» хьакъехьа. Бакъда хlанз-м lехаргьяц къаьна борзlа» Саймингтон-м кхийттар, бакъда цуча котаметта этта авиаце министр Роберт Сименс хьалхарча исахьа вода, «эггара хьалха хlама тохара кхерамах» оборона министра дийцарш юха а дувцаш. Пентагона сиддаь гера хьайоа хьашташ кхоачашде дагабоаш дlаьхха а общественность lехае гlерт.

Геннадий ГЕРАСИМОВ.

«СЕРДАЛО»
3-гlа агl. 24 май, 1969 шу.

«Венера-5» яхна планетица юкъерча советски станцо Венере тIе кхочуш. В. И. Ленина барельеф.

ТАСС фотохроника.

«Венера-5» ящика планетица тIе кхаьчна советски станцо Венере тIе кхачийна Советски Союза герб.

ТАСС фотохроника.

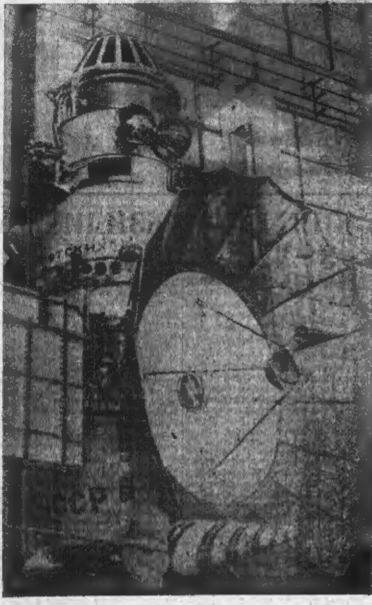

Планеташта юкъера «Венера» станци. Лохе гуш ю Iолохьо аппрат, аьттехьа ера йоле параболически антенна, аьрдехьа маьлха батарея панель, лакхе орбитальни отсек ю.

В. Дмитриева сурт. ТАСС фотохроника.

ВЕДЗИЖЕВ Ахмад

МАМАКХИ

ДУВЦАР

— Ма хуллй» иштта вац. Сага деш дудан дейн ю, массальха, массанига дуьй, барт беттаь. Иштта сан вар Мамакхи а.

Къаьна вар Мамакхи. Цун къонахий кьоштан а кхийнабар, сона моттар иэ иштта сиха, ехаа хилара бахьан е из хаана къаьна хьиларах дале а, е дезал цунца во хиларах дале а да аьнна. Бакъда из иштта хиннадацар. Веннте, желла из луйш а, цо барт бетте а юртахоях цунна дуьхьал доьш оелаах сан вайнавацар сона цIакхха а. Бакъда, сона цкъа леза IуйIсйхар юртахошна Мамакхех олшен:

— Э-э, беттага Iаьйха ИбрахIимда жIаьла санна дIалуьра из-м.

Сона хоьра цу дешанца цхьамкха а гоамел йоацилга.

Аз ца кхетаден цхьаммха дар. Мишта хул жIаьли беттага Iехаш? Нагахь из Iехаш хилча а, фу буьаан ба Мамакхи оцца хиларах жIаьле беттага Iехарах кхьэ?

Цкъа, цхьан сарахьа лоаллехочун Къазбика наIарга Iоххайна вагIар тхо шиъ. Мамакхе хиннара сан ва Къазбик, бакъда оамала вIаллл тара а бац уж. ЧIоагIа сабаре, вахха тоьм барбоарча тайнара дош ала кхиш сан ва Къазбик. Цудухьа юртахошка а сий ду цун. ТIаккха, цу хана тхога салам а денна цIавода Мамакхи тIехваьлча дагадехар сона сий хеттара жоп лаха.

— ХIана оал Мамакхех беттага Iаьйха ИбрахIимда жIаьли санна, луьра из-м — хоттир аз Къазбикага.

Сона хьыбIара а хьожа велавелар Къазбик. Цхьан хIаман уйла еш вагIаш санна цкъа юкъ хьахкар цо сона жоп ца луш.

— Дагахьа цхьаьнха а волах хIама долаш сага вац из, — аьлар Къазбика. — Шийна дагадеана дар дIаалар мара, хьаьнкха вгIазал йолаш хилаш цун къамьал. Вай юрте вехар ИбрахIим яха вожха саг... Хьона-м дага воагIаргвац из. Хаина тхол а вожхагIа вар из. ТIехье йоlаш вар ИбрахIим, бакъда дика къонах вар. Дош аьллача хиларах, гIуллакха, денала эсала ца хиларах юрте сий деш къонах вар.

Цу ИбрахIима дар жIаьли — коа леладу жIаьли. Цхьан хана майра, дика жIаьла хиннадар из. Ха йоацаш хIама мичад. Шийхаиахьа ай хьоотт къоанах а.

Ший дIаяхи къонах а, хIаэ шийтера къоанал а дитаехача сиша цхьаьнга ший дуьнар сацийтар Къазбика. Бакъда дукха ха ихханзар цо сона вагIаш.

— Ше хьалхе бора лелаш ханадар из. Юрта йисте цхьаьнха кха говр дIа а аьлле, цуьна улаув ший жIаьли а дите, цIагIа варгIатта Iовужар ИбрахIим. Кхерам бацар бераo говр лацар, къуно из йигар. Миччахана да тIаавахча а говр лораеш дагIаш хургдар. Иаьнно дола жIаьли дикача говра маьле дар лоамарочо... ТIеххьара къадельта деш дал мара пайдана миче хул жIаьли. Из хилар ИбрахIима жIалева а. Цун тIехьагIа кхо веначуга а «Iаваl» аргдацар, цхьанкха хIамица гIуллакх а дацар, дIаьхача денна шийна дIадениа хIама а душ дика улаьргдар. Бакъда, цIаьхха беттага Iеха даьлар из. Сигала бутт дьакхеттаче Iеха доллоре, из чубиззалга соцарг а дацар. Керда гучаьнначa жIаьле оамалах ца кхеташ воача ИбрахIима чукхадора, лоре а доре, бакъда да къийла доалламо юха а Iеха доалургдар.

Хьаьна хоьра жIаьлина дага фуд. Мотт мел ца ховча хIамал хьаькъал долашагI дале а хьайист хьза миче хоe жIаьлена... Бутт бIаргабейче ший хьоме дагийхарий а хиш...

Массаза а Iехаш хилча, кIорда ма дой мIаьда а. Цун Iехар шийне воакха хиларах сатоха а мегар ИбрахIима. Гонахьа доалахой а ма бахарий. Царна а воакха хилищий хадданна Iехаш дола жIаьл. Цудухьа лацаь воакхе дале а жIаьлц кхоьра дIа ца даьккхача. Деш долашьa дIайар. Бакъда, мичa дугаргда из. Дувргдар — из ИбрахIимага дуьургдолаш дахар, къахетар, лог лацар.

Гаьнарча хьунагIа дигар цо из. Цига дита а дита цIаьвера. Саг а юха ва кхетаргвоацаш гаьна моттиг яр ИбрахIима из дитар. Бакъда бийса юкъехьлацар коара цуьна «Iов-Iов» яхаш беттагIа Iеха ший жIаьли хоаш. Из кхара дIадахкха лаьрхIа хиннадале а, лерте цкидара йиш лехьаш санна хоза хийттар шийна цун Iехар хьахеначa, яхаш дуьнар ИбрахIимa тIехьагIа.

Хадалзар ИбрахIима коара жIале беттага Iехар. Лоалахой, лоалахой бар воакхьа хиннарш. Хьоалаш хIама деце а, хьалха дезаргда хаддалза жIале Iехар.

Дукха ха яьле ХIорашкахьара веначa ший къаьнача доттагIачунга дигайтар ИбрахIима жIаьли. Цига ди, ши ди лаьлар жIале Iехар ца хоаш. Тийшар ИбрахIим кIиэз жIаьли кхи юхадоагIарг ца хиларах. Иштта лоалахой а тайжаб цунах.

Веита дукха ганзар жIаьли цIадa. Дикьагlча дийнахьа моаллa дала доаллаш, чоамаш а чукхийтта коа лара жIаьли.

Ше бехке волаш санне лоалахоща хьаллашка бекхаза нуьлар ИбрахIим.

— Долаш-кх, де, — оалар из. — Цкъ денахо санна хет-кх. Лоалахоех эхь ца хетаре...

Дийхар лоалахоша ИбрахIимага кхы жIаьли коахa ца даиххар. Кхийтар уж къаьнача сага дита доаллачох. ЖIалех а къахийтар.

...ИбрахIим а, цун сесаг а дальа а дахаш дар жIаьли.

Лоалахоша, кхоабар из хIоаз. Ший хаиахьа ма хIама лургдар, оагаьга чу кIаьхьарцар лора.

«Iов-Iов-Iов» хулар хоаш бутт сигала гучабоаллаще а. Бутт хьа ца къайтача бусса цхьаьнкха Iехад а хозаргьяцар хьайна.

— Цудухьа оал вай юртахоша Мамакхи луьш хилча «беттага Iаьйха ИбрахIима жIаьли санна луьра из-м, аьлe», — чаккдалийтар Къазбика ший дуьнар.

Лоамара бIаьсте.

В. Васильева фотоэтюд.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

«ТЕРЕК» КОТЪЯЬЛАР

«А» классе цхьоалагIча группе шоллагIча подгруппа командашта юкъе мехка футбольни чемпионата бархIлагIа тур хилар 21-ча мая. Белгороде моттигерча «Спартакаца» лайзар «Терека» футболисташ.

Тайн чекхйоалаш фусам-даьй вoIарашна бургеш чутехар вай футболиста Михеева. Цу тайпара счет 1:0 йолаш «Терек» котъялар.

ЯЙГА АТЛЕТИКА

С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе «Труд» ДСО республикански Совета хьалхле юкъаро къовсамий доттадир 150 спортсмено.

Командни зачетах цхьоалагIча группе Грозненска крекинг-заводен шоллагIча группе СевКавНИИ-н командаш котъяьлар.

БАСКЕТБОЛ

«Труд» обществе хьалхара моттиг юкъара яхьаш дIахьош ба ДСО дикагIдоле баскетболисташ. ХIанзале йистехьлнид кхалноха юкъера лоаяфаш. Цига чемпионa aIя яьккхар Грозненски химкомбината баскетболисташ.

МаIача мехка командашта юкъера лоаяраш хIанз а йистехьа даьйзе да.

О. НИКОЛАЕВ.

СалоIача хана

БИРСА ТАЙГИ

ХIара шера хIана малац аьнна «цIе тайгIанаш» хул Атлантика оагIорахьара Флорида бердаш етталуш. Уж гIайгIанаш хана цIальха хувцалу хин бос, цхьа цIий бесса цIе хул, тIаккхе — Iаьнгаl бесса бецаара а моакха. ТIеэйгIача цу тайгIашта юкъе кийсбанна чIаьра ла, МажагIa баьнн да уж йорса тайгIаш хьахилар!

Йолмахочие гучадаьккхад, «цIе тайгIаш» хьахилар хи чура цхьайолa микроскопически бецангIаш чIоаггIа ябарца дуэзадениз лаьнар. Царех хьоааача чIоагIа Iатталаш йоача вещества — экзамлашe хин бос, хувцабалийт, чаьрашта дика долаш хуьйт цунах.

Цу тайпара моттигаш кийсьанай Къулбехьен Америка малкбузенкьара бердашка а, хIаьта иштта Дуьнен океане цхьадолча хьаге доаькъшка а.

АМАЗОНКА ЧУРА ЧIАЬРИЙ

Амазонка — Къулбехьен Америка малтел, деррига дуьнен тIа а доэсдагIа долче хиех цаI. Цу Iалаьмата боэсача хин Iом чура чIаьрий тайп-тайпара, массе тайпара бесаш долаш, тамашийна кепаш йолаш, къоаста а аьхам оамалаш йолаш дидарца цецдоэлиаш да. Эггара изаражагIа ба пираньа» яхе чIаьра. Боэхкагта диллача сага корта массаз ба из, хIаьта къыйола са доала хIамаш хара сутарага диллача хIамметтел аиулал а дьрагIа ба. Цигарча хиний аьле ба из. Пираньаш бIарча Iулаш вIашагIа а хийта лет шоай моастагIнех, хIаьта шийбе мел дикхие хиарах массех минут тIалорахьа тIехьа мара хIама юкк ца дулаш дуэ юхйе а ду.

КЕРДА ПЛАСТМАССА

ГIишлоша йоаийта пластмасса хьаьра хIанз пайда эц бозача маьха йолча наполнителех (порошока хьисапорча материалех)—йоаллиех, маьах, талькаа, барнга, пробкаш хьоарах, кхесинаех.

ГIишлой материалийн гIиронан Арменски Iилма-толхама институте керда тайпа пластмасса кийчъе лаьрхIад. Цуьна йола наполнителаш а моттигерe лоаман породаш — фельзитоан туф, мрамор, диатомийт, кIира кхера.

Пигменташ пайда эцаш бергбоацаш хIама дац хIанз: дуккта дикга басар доаллаш хилар бахьан долаш цхьан тайпара хоэ бос хулийт цаф материала. Полимер чIоагIагIа хул, атто бесаьлаац, дIабода мел лоалу.

Линолеумаш, кенаш, плинтусаш хьаьрга кхейта лаьрхIа а керда пластмасса. Пластмассаш хьаьча Ереванскии заводе хIанзале а оpaxийцей цу продукцо опытни премышленни партеш.

Республикански культпросветучилище дешаш в Н. Гавотченко. Фортепьяно лакха Iомалуш я из. Дика дешаш а общественни вахаре хьинаре дахьа лоацаш а я из.

Вайна бIаргагуш сурта тIа ший преподавателица Е. А. Беляевица фортепьяно лакхар заняте я Н. Гавотченко.

Д. Варшенко сурт.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоалла Грозне хувцалуш моржаш а йолаш. Дукхагlча дакъе йоачан а йоаш, къилбаседа-малхбузехьара гIаьлаьча боаране мух а хьекхаш ха хургьа. Фегара температура республике гIолла 15—20 градус. Грозне 17—19 градус йоаным йолаш хургьа.

25-чей 26-чей мае хувцалуш морхаш а йолаш йоачаа а йоацаш, цхьа лостам боаращ лаьгIо, гIаьлаьча бoарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хургьа. Буйсаш-кара температура 5—10, дейнoIяха, 17—22 градус йоахал йолаш хургьа.

Метеостанци.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

ЮРТАШКАРЧА КЛУБИЙН КУЛЬТУРА ЦIЕНОЙН ПЕРЕКЛИЧКА

Къахьегамхой раьза ба

В. И. Ленина юбилейца дувзадеана доккхий дехкараш да тха, Надтеречни района культпросветучреждений бэлхлошта хьалхашка латтараш. Уж кхоачашдара шоай деррига низаш оарцагIа а даьха къахьегаш ба района культура учреждений болхлой. Цхьаьккха а ди зехьа ца драдеш кийчлуш ба уж бахьча 100 шу дизара хетадаьча художественни самодеятельноста VIII-ча хьажарга, цу деначa денна сийна кхайкаьча Ерригсоюзни перекличке хьинаре дакъа лоац.

В. И. Ленина вахар а цун сийлахь гIуллакхаш а хьадоаянйташ йола тайп-тайпара мероприятеш чакхйоах юрташкерча клубашка, культура цIеношка. Масала, цу хьаькьхьа хьоккаме ба Верхне-Наурски юртарча клуба, Знаменски, Братски культура цIеношка, районни культура ЦIагIа беш болх. Сакъердаме чакхйоах укхаза Ленина вахара хетаь йола тематически сайренаш. Балхашка хиика сарахьа шоаш чулестача боккхача безамца болх цу юрташка баха нах вIо-шоай культура ЦIагIа е клубе. Царна хов шоашка уккхаз хьежалга, уккхаз шоай самукъадаккха, дика садаIа йиш хургйолга.

Мадарра дийшача хIама шоай дикагIйола мероприятеш кхашка дIа а ухаш гойта гIерт культура болхлой, хIана аьлча дуккхагIа бола зрителаш кхашке къахьегаш ба. Царна дика хет шоаш болча хьоашалгIа агитбригада еча. Дика болх беш я Надтеречни районни культура ЦIагIа, Братски, Знаменски культура цIеношка, Новогорски юртарча клубе вIашагIъехка агитбригадаш. Дика кхетаду цар хIанз, кхашкара балхаш кхоххазинача хана, юртбахаме къахьегамхой салоIам сийкъердаме хилийтара шоай де дезараш. Цхьаькха а ди дIадоаьц цу агитбригадай членаш кхашка ара ца йовлаш. Цига тайп-тайпара художественни номераш юкъейола концерташ уттаду, вай мехка кердача событех дуьц, керда арадаьнна журналех, газеташ хьу, шоаш дIа маьхьйче а «Молния» яха листокаш арахец. Цу тIа юртбоахаме хьалха латтараш хестабу, хIаьта къахьегамe тIера боацарашта тIадар ду. Цхьан хана кхашкарча станошка стандаш хийцдеш, цIе уголокаш вIашагIъехкаш хул методисташ.

Укх денешка хилар района культура ЦIено Братски юртарча культура ЦIаьна агитбригадаш «Минеральный» совхозе, «Кругловский», «Братский» чхьагIар доаккхча совхозашка. Боаххача безамца тIайийлар механизаторашa, хьайбаш лелaдерашa, комсамклеерашa шоайнига бахка беза хьошoий. Геттара раьза хилар уж шоашта оттадаьча художественни самодеятельноста концерташта.

Белгалдаккха дезаш да цхьа хIама. Лакхе вай йийца агитбригадаш дахнк а Iеи а замадахьа болх беш я. Района юрташка гIолла концерташ уттадеш хул уж Iай. ХIаьта чIанз шоай района боахамашка метIел Наурски боахамашка къахьегамхоашка а гIулакх деш хул агитбригадаш. Царьяраш вIхарашта а ух.

М. ХАЛМЫШЕВ,
Надтеречни района культура отдела заведующий.

ТАХАНИ КХОАНЕЙ ХУРГДА

24 МАЙ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19 сахьат даьлча кооперативни техникума художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча хроникально-документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салоIен парк. 17 сахьат даьлча Зелени театре № 15 йолча берий музыкальни школа творчески отчет. 20 сахьат даьлча «20-ча бIаьшерен дуьнен эшараш» яха эстрадни концерт. 17 сахьати 30 минути яьлча кинолекторий: «Шагн пятилетки» яха экономически клуб; «Укх пятилетке Нохч-ГIалгIай АССР-а хелхъа боахам дегIабар» яха лекци. 20 сахьат даьлча «Ильича соратникаш» яха кинофестиваль. Iуйрийна итт сахьат я сайрийна ялх сахьат а даьлча массови площадке халхараш, конкурсаш, аттракционаш.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 19 сахьати 30 минути яьлча йоккхача зале Дагестански АССР Каспийск яхача города Октября 50 шу дизара цIерагIча культура Дворецa драматически коллектива «Свадьба на всю Европу» яха спектакль. 13 сахьати 30 минути яьлча «Воккха Захар» яха къонача зрителa театра спектакль. 19 сахьат даьлча Зелени театре «Хьо мехка гIолла вода» яха СССР-е гIолара кинопутешестви.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17 сахьат даьлча «Пехьа ма довлалаш» яха сатирически миниатюрий программа.

Химикий культура ЦIа. 18 сахьат даьлча «Хими — халкъа боахаме» яха лекци. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 18 сахьат даьлча В. И. Ленинах дола кинофильмаш хьокхаргда. 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 19 сахьат даьлча «Ракетноядерни тIема тIа—гражданска оборона» яха лекци.

С. М. Кирова цIерагIара культура Дворец. 18 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

25 МАЙ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19 сахьат даьлча МВД клуба художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салоIен парк. 18 сахьат даьлча Зелени театре № 3 йолча берий музыкальни школа творчески отчет. 19 сахьат даьлча городе школаш йистеньхараш вIашагIехет республикански культурно-просветительни училища дешархоша. 17 сахьат даьлча музыкальни районна: №№ 22, 25 йолча юкъерча школай художественни самодеятельноста концерт. 17 сахьати 30 минути яьлча кинолекторий: «Дуне тахан» яха политически клуб. «Юххерчен Юкъерчен Малхбоалехьара хьал» яха лекци. 20 сахьат даьлча «Ленин—Парти—Халкъ» яха кинофестиваль.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 10 сахьат даьлча йоккхача зале В. И. Ленина 100 шу дизара хетадаь художественни самодеятельноста хьажар. 19 сахьати 30 минути яьлча Дагестански АССР-а Каспийск яхача города Октябрь 50 шу дизара цIерагIча культура Дворецa художественни самодеятельноста доттагIлен концерт. Зелени театре: 19 сахьат даьлча «ХIанзарча Iилман техникан карагIдаьннараш» яха лекци. 20 сахьат даьлча Ленински киноуниверситета заняти. «Ровесница века» яха художественни кинофильм хьокхаргда.

Химикий культура ЦIа. 10 сахьат даьлча химикий дешархой хетадаь утренник: дозэараш, халхараш, аттракционаш, кино. 17 сахьат даьлча духовой оркестра локхача советски композиторий шалешка ладувгIаргда.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 10 сахьат даьлча «Отважное сердце» яха берий драматически коллектива спектакль. 18 сахьат даьлча «Са Даьхе дуьне» яха кинофестиваль.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
24 май

7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Хоамаш. 7.40 — Москва. 8.15 — «Сердалo» газета обзор. 8.25 — Передачий программа. 8.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 8.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 8.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Литературни передача (гIалгIай меттала). 15.30 — «ДоттагIал» — [illegible] керда класскашка дешар багIарашта (эрсий меттала). 16.00 — «Кавказ» Iуйре» яха радиожурнал. 17.00 — Москва. 17.15 — Ашараш. 17.30 — «Къонал» (эрсий меттала). 18.00— «Юртарча вахьчашка гIолла» (нохчий меттала). 18.30 — Лирически илли. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
24 май

13.25 — Передачий программа. 13.30 — Любимова «Воккха Захар» яха оперин. цIерагI йолча культура Дворецa берий Ленина цIерагI йолча культура Дворецa берий театра спектакль. 15.20 — Юртара клубаш хьеж пара. КультпросветучилищеРдах йола передача. (нохчий меттала, эрсий меттала доанкх). 16.10 — Школанка йолча новкъостали. «Петр Первый» яха художественни фильм. Хьалхара серих. 17.50 — Центральни телевидени передачаш. 18.30 — Кхоана хинчча Де ха. 18.45 — Химика дешна хетадаь концерт. 19.20 — «Шх новкъост службе хиилa» яха художественни фильм. 21.00 — Дуьнен халкъашта юкъера обзорeн. 21.15 — Кинохроника (нохчий меттала доанкх). 21.25 — Передачий програма. 21.30 — «Кхойтта гIанд» яха телевизиони театр миниатюр. 20.30 — Спортивни гимнастикех йола Европе чемпионат (маIа нах). Польшера передача.

РАДИО
25 май

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Передачий програмех ашараш. 7.40 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Шоана дукхаезачи ашарий концерт. 9.00—Москва. 15.15 — Передачий програма. 15.20 — «Дега гIоз» яха Акъилова дуьнар (нохчий меттала). 15.40 — «Химия Дени» (эрсий меттала). 16.00 — Москва. 16.30 — «Литературин Нохч-ГIалгIайче» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.00 — Химикашта дола концерт. 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (гIалгIай меттала). 18.00 «Къонал» (гIалгIай меттала). 18.20 — Новкъостий, шун вискьмоех дола концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
25 май

13.00 — «ЦIе сийрда бос бола карус». Йоккха гIа йолча классашка деша багIараша йола програма. 13.30 — Школаш йолча новкъосташ. «Петр Первый» яха художественни фильм. ШоллагIа сери. 15.10 — Хаиaна гIа боахаш. Кинолекторий. 16.00 — Химика Дениа хетаь передача. 16.30 — Музыкально-хоровой школашка дешабагIарий концерт. 17.30 — Телевизиони театр миниатюр. 18.00 — «Мертвый сезон», яха художественни фильм. 20.20 — «Аккорд». Музыкальни передача. 21.05 — Передачий програма. 21.10 — «Европа: событеш, моамаш, гIуллакхаш. 21.35 — Спортивни кIира. 22.10 — Спортивни гимнастикех йола Европа чемпионат. (маIа нах). Польшера передача.

ГРАЖДАНИЙ ТЕРКАМГА!

Нохч-ГIалгIай Респотребсоюза заготовительни организацешна массе хьтте 1000 шера керда хьабальча, сьмарсьах хIаьрга стандартичуь килограммах 80 кепиги стандартни боацачуь килограммах 50 кепиги долаш.

Сьмарсьах бохкарий ваттув денагIа хьалйтара приемни пункташ тьесаларгьайсьмарсьах дуккагIа кхебеча меттагашка.

Сьмарсьах бохкарна дувзаденна хаттараш де лезаш моттиге хулe шоаш дахача йолча районзаготконторашка гIо.

Респотребсоюза заготовкай Управлени.

ГРОЗНЕНСКИ УЧЕТА МЕХАНИЗАЦИ ЯРА ТЕХНИКУМО
ДЕША ДIАИЙБУ

Учета механизаци яра Грозненски техникумо дIахо деша заочни отделене дIачуийбу укх специальностешта:

«Статистика» — 8—10 класс образовани йолаш бараш;

«Промышленностера бухгалтерски учет» — 8—10 класс образовани йолаш бараш.

Документаш укх адресагIа хьачуда:

г. Грозный, Полежаева улица, 7, тел. 2-13-73.

Учета механизаци яра техникума дирекци.

Нурадилов Ханпаший цIерагIча Нохч-ГIалгIай драматически театре Лермонтова цIерагIча театра здане

24, 25 май ПРЕМЬЕРА — 24, 25 май ПРЕМЬЕРА

БЕШТО

яха 2 актех йола романтически драма.

Пьеса язьяр М. Солцаев.

Спектаклаш дIайолалу 19 сахьата 30 минути яьлча. Билеташ доэкха да Нурадилова цIерагIча а Лермонтова цIерагIча а театрий кассашка.

АДМИНИСТРАЦИ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-38-11; бехктаккхама секретаря—3-34-38; партийни вахарeн, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамeн киськоен отделий—3-42-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцие проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05122. Заказ № 2402.